UNIVERZA V LJUBLJANI
EKONOMSKA FAKULTETA

DIPLOMSKO DELO

MEDNARODNA MOBILNOST ŠTUDENTOV EKONOMSKE FAKULTETE V LJUBLJANI

Ljubljana, september 2011

MAJA ŠTOLFA

IZJAVA

Študentka MAJA ŠTOLFA izjavljam, da sem avtorica tega diplomskega dela, ki sem ga napisala pod mentorstvom doc. dr. Jane Žnidaršič, in da v skladu s 1. odstavkom 21. člena Zakona o avtorskih in sorodnih pravicah dovolim njegovo objavo na fakultetnih spletnih straneh.

V Ljubljani, dne_____ Podpis: _____

KAZALO

UVOD *1*
1 MOBILNOST 2
1.1 Mobilnost z namenom izobraževnja in usposabljanja 3
1.2 Vrste mobilnosti 3
1.2.1 Kratkoročna in dolgoročna mobilnost *4*
1.2.2 Fizična in virtualna mobilnost *4*
1.3 Razlogi za študij v tujini 4
1.4 Dejavniki, ki vplivajo na odločitev študentov za mednarodno mobilnost 6
2 PROGRAMI MOBILNOSTI V SLOVENIJI 7
2.1 Program Vseživljenjsko učenje 7
2.2 Program Erasmus 8
2.2.1 Delež slovenskih študentov na Erasmus izmenjavah *9*
2.2.2 Delež tujih študentov na izmenjavi v Sloveniji *9*
2.3 CEEPUS 10
2.4 Erasmus Mundus II 10
2.5 Bilateralne izmenjave 10
3 PROGRAMI MOBILNOSTI NA EKONOMSKI FAKULTETI V LJUBLJANI 10
3.1 Mobilnost slovenskih študentov Ekonomske fakultete 11
3.2 Mobilnost tujih študentov na Ekonomski fakulteti 12
4 MEDNARODNA MOBILNOST ŠTUDENTOV EKONOMSKE FAKULTETE V LJUBLJANI: EMPIRIČNA RAZISKAVA 13
4.1 Opredelitev namena in cilja raziskave 13
4.2 Metoda zbiranja in urejanja podatkov 14
4.3 Problemi in omejitve raziskave 14
5 ANALIZA REZULTATOV IN INTERPRETACIJA 15
5.1 Značilnost vzorca 15
5.2 Motivacija in priprave na izmenjavo 16
5.3 Bivanje v tujini in integracija v novo okolje 19
5.4 Pridobitve in vplivi Erasmus izmenjave 20
6 DISKUSIJA REZULTATOV 22
SKLEP *24*
LITERATURA IN VIRI *26*

KAZALO TABEL

Tabela 1: Število Erasmus izmenjav študentov EF UL od leta 1999 do 2011 ..... *12*
Tabela 2: Število tujih Erasmus študentov na EF UL od leta 1999 do 2011 ..... *12*

KAZALO SLIK

Slika 1: Število izmenjav študentov v okviru programa Erasmus v letih 1999–2011 ..... *13*
Slika 2: Faktorji motivacije, ki vplivajo na odločitev za mobilnost *16*
Slika 3: Dejavniki vplivanja na izbiro programa v tujini *17*
Slika 4: Pomoč in spodbujanje pri odločitvi glede udeležbe v Erasmus programu *17*
Slika 5: Dejavniki vplivanja/oviranja na študente, ki se ne udeležijo Erasmus izmenjav *18*
Slika 6: Dolžina učenja tujih jezikov pred odhodom na mednarodno izmenjavo *18*
Slika 7: Vidiki bivanja v tujini *19*
Slika 8: Primerjava med znanjem lokalnega jezika pred in po izmenjavi *20*
Slika 9: Pridobitve študentov na akademskem, osebnostnem in jezikovnem področju *20*
Slika 10: Vpliv prakse/študija v tujini na nadaljnjo karierno pot *21*

UVOD

Kakovost izobraževanja in usposabljanja sta bistvenega pomena, če se Evropa želi oblikovati v družbo, temelječo na znanju, poleg tega pa tudi uspešno tekmovati v globaliziranem svetovnem gospodarstvu. Izobraževalno politiko sicer določa vsaka država članica EU sama, vendar si lahko medsebojno izmenjujejo najboljše prakse in opredelijo skupne cilje. EU financira številne programe, ki državljanom s študijem, usposabljanjem ali delom v tujini omogočajo osebni razvoj in izkoristek gospodarskega potenciala (Izobraževanje, usposabljanje, mladina, 2011).

Programi mednarodne mobilnosti kot orodje za doseganje ciljev lizbonske strategije imajo v evropskem in nacionalnem prostoru vedno pomembnejše mesto. Pri tem ni pomembno le povečanje števila mobilnosti posameznikov, temveč je vse bolj pomembna kakovost mobilnosti. Višja kakovost mobilnosti namreč prinaša večje učinke tako na posameznika in organizacijo kot tudi na ožje in širše okolje. Program Vseživljenjsko učenje največji del svojih aktivnosti in s tem tudi finančne podpore namenja prav mednarodni mobilnosti. Cilj vseh sodelujočih držav pa je izboljšati kakovost in učinke mobilnosti (Kakovost v mobilnosti programa Vseživljenjsko učenje, 2008).

V diplomski nalogi se bom osredotočila na mednarodno mobilnost mladih, podrobneje se bom posvetila programu Erasmus. Je eden od programov Vseživljenjskega učenja, namenjen terciarnemu izobraževanju. Njegov glavni cilj je spodbujanje izmenjav, mobilnosti in sodelovanja med sistemi izobraževanja in usposabljanja.

Za to temo sem se odločila, ker sem vse obveznosti zadnjega leta univerzitetnega študija tudi sama opravila preko mednarodne izmenjave v tujini, in sicer v Španiji. Poleg študija sem leto kasneje v tujini opravljala tudi polletno študijsko prakso. Priznati moram, da sta ti dve mednarodni izkušnji pripomogli k moji osebnostni rasti in tudi pogledu na marsikatero stvar v življenju.

Študij v tujini je neverjetna in nepozabna izkušnja, je edinstvena izkušnja tako iz osebnega kot tudi akademskega in življenjskega vidika. Živeti le nekaj mesecev v mednarodnem okolju je ena najboljših priložnosti za vzpostavitev medkulturnih stikov, učenja novega jezika, je pa tudi velika osebnostna preizkušnja.

Cilj diplomske naloge je predstaviti programe, ki omogočajo kratkoročno mobilnost študentom v Sloveniji, opozoriti na pomembnost tovrstnih programov v ekonomskem merilu in ugotoviti in podati dejansko stanje realizirane mednarodne mobilnosti študentov EF UL.

Namen diplomskega dela je spoznati motive študentov Ekonomske fakultete v Ljubljani, ki vplivajo na odločitve za mednarodno mobilnost, obenem pa predstaviti tudi dejavnike, ki mobilnost zavirajo, in priporočiti ukrepe za zvišanje mednarodne mobilnosti študentov.

Diplomsko delo je razdeljeno na več poglavij, zajema teoretični in raziskovalni del.

V prvem poglavju opredelim mobilnost, predstavim vrste mobilnosti in podrobneje opišem program izmenjav Erasmus, kateremu bom v diplomskem delu namenila več pozornosti, saj se raziskovalni del naloge nanaša prav na v tem programu udeležene študente. Glede na statistike predstavim deleže slovenskih študentov na Erasmus izmenjavah in delež tujih študentov na izmenjavi v Sloveniji. Osredotočim se tudi na dejavnike, ki vplivajo na odločitev za študij v tujini, oz. podam in opišem glavne razloge, zakaj se študentje odločajo za mednarodne izmenjave.

Drugo poglavje je namenjeno celotni predstavitvi sistema mobilnosti v Sloveniji in možnih programov, ki jih nudi Center RS za mobilnost in evropske programe izobraževanja in usposabljanja (v nadaljevanju CMEPIUS). V tem poglavju opišem program in podprograme Vseživljenjskega učenja, programa CEEPUS in Erasmus Mundus II ter program bilateralnih izmenjav.

V tretjem poglavju omenim programe mobilnosti, ki se izvajajo na Ekonomski fakulteti Univerze v Ljubljani, in glede na dostopne podatke predstavim statistiko realiziranih mednarodnih izmenjav študentov Ekonomske fakultete v Ljubljani.

Četrto poglavje diplomske naloge predstavlja raziskovalni del, v katerem bom s pomočjo raziskave poskušala ugotoviti, kateri so najpogostejši razlogi, da se študentje Ekonomske fakultete udeležujejo mednarodnih izmenjav. Pojasnim tudi metodologijo zbiranja in urejanja podatkov in predstavim vzorec.

Sledi analiza rezultatov in interpretacija. Raziskovalni del naloge bom izvedla med študenti Ekonomske fakultete v Ljubljani, ki so se med letoma 2008 in 2011 udeležili Erasmus programa mednarodnih izmenjav.

Po predstavitvi in analizi rezultatov bom poskušala podati ukrepe za povišanje udeležbe v programih mednarodne mobilnosti. Kot dvakratna udeleženka programa mobilnosti pričakujem, da se bodo potrdile moje domneve, da izmenjava najbolj vpliva na osebnostno rast in akademsko pridobitev, s tem pa iskanje novih možnosti za študij ali zaposlitev v tujini.

1 MOBILNOST

Beseda mobilen izhaja iz latinske besede *mobilis*. Slovar slovenskega knjižnega jezika mobilnost v književnem pomenu opredeljuje kot gibljivost, premičnost. Druga opredelitev je sociološka in pomeni naraščanje ali upadanje količine ljudi v kaki dejavnosti, na določenem območju. Loči med horizontalno in vertikalno mobilnostjo.

Pojem mobilnost v visokem šolstvu zajema študente in akademsko osebje, ki študira oz. dela v tujini. V Uradnem listu Evropske unije (2006) mobilnost opredeljujejo kot: »Mobilnost je bivanje za določen čas v drugi državi članici zaradi študija, delovne prakse, drugih dejavnosti

učenja ali poučevanja ali sorodnih administrativnih dejavnosti, ustrezno podprto s pripravljalnimi ali osvežitvenimi tečaji v jeziku gostitelja ali v delovnem jeziku.«

1.1 Mobilnost z namenom izobraževnja in usposabljanja

S članstvom Slovenije v Evropski uniji (v nadaljevanju EU) je mobilnost postala del našega vsakdana. Je izkušnja, ki je dosegljiva skoraj vsakemu, ki si tega res želi. Pomen mobilnosti na področju izobraževanja in usposabljanj mladih v EU še posebej narašča od srede 80-ih let, ko je s posebnimi programi podprla izmenjave dobrih praks različnih področij izobraževanja, usposabljanja mladih in vzpodbujanje inovativnosti, omogočila oblikovanje mrež in predvsem podprla mobilnost posameznikov, vključenih v navedene aktivnosti (Štamol, 2008).

Na voljo je velik nabor različnih evropskih programov mobilnosti. Za obdobje od 1 tedna do 12 mesecev se lahko dijaki, študentje, mladi diplomanti, vajenci, nezaposleni, prostovoljci, izobraževalci, učitelji in tudi poslovneži prijavijo na krajše in daljše izmenjave, študij, študijski obisk, strokovno usposabljanje in prakso v podjetjih (Širok, Medved, Panjič, Pfifer & Taštanoska, 2005, str. 3).

Mobilnost prinaša ogromno novih možnosti in situacij za osebnostni razvoj, razvoj komunikacijskih in akademskih sposobnosti. Pri oblikah mobilnosti z namenom izobraževanja študenti pridobivajo tudi nove kompetence na strokovnem področju, saj se soočajo z novimi tehnikami, načini in metodami učenja. Temeljni namen izmenjav pa še vedno ostaja razvoj medkulturnosti, povečevanje odprtosti in fleksibilnosti. Mednarodna izmenjava ni namenjena le učenju in pridobivanju strokovnega znanja, njen namen je omogočiti študentu odločati se samostojno, iniciativno, združiti zabavo, izobraževanje in spoznavanje medkulturnih razlik. Prav zaradi vseh teh možnosti študenti odločno poudarjajo, da je mobilnost neprecenljiva izkušnja, ki bi jo brez premislekov še enkrat ponovili (Društvo študentov andragogike in pedagogike, 2010).

1.2 Vrste mobilnosti

Evropska unija razume mobilnost kot selitev iz ene države v drugo zaradi študija, usposabljanja ali dela. Razlikuje med dvema vrstama mobilnosti (Mladi in mobilnost, 2010):

- mednarodna oz. učna mobilnost – mobilnost študentov: študij ali usposabljanje v tujini za pridobitev novih znanj in izkušenj;
- zaposlitvena mobilnost – mobilnost delovne sile: kratkotrajni ali dolgotrajnejši odhod v tujino zaradi dela.

Ker se diplomska naloga nanaša na mednarodno mobilnost študentov, bom v nadaljevanju predstavila delitev oz. vrste mobilnosti študentov. V literaturi pogosto zasledimo dve delitvi: horizontalno oz. kratkoročno in vertikalno oz. dolgoročno ter fizično in virtualno mobilnost.

1.2.1 Kratkoročna in dolgoročna mobilnost

V okviru mednarodne mobilnosti študentov Evropska komisija razlikuje med dolgoročno in kratkoročno mobilnostjo oz. mobilnostjo za kreditne točke. Za *dolgoročno oz. vertikalno mobilnost* je značilno, da študent odide na študij v tujino za daljši čas, praviloma za obdobje celotnega študija, in v tujini pridobi tudi diplomo. Iz Slovenije odide na študij za celotno obdobje študija okoli 2 % vseh slovenskih študentov. Za *kratkoročno oz. horizontalno mobilnost* pa je značilno, da študent odide na študij za krajši čas (nekaj mesecev, en semester, eno leto), tam opravi študijske obveznosti, pridobi za to ustrezno število kreditnih točk, ki se mu upoštevajo pri študiju na matični ustanovi, in se nato vrne (Priložnosti 5, 2009, str. 19).

1.2.2 Fizična in virtualna mobilnost

Fizična oz. konvencionalna mobilnost označuje mobilnost, pri kateri študent fizično odide v tujino, tam opravi del študijskih obveznosti, obenem pa spozna kulturo, navade, način življenja, jezik in druge okoliščine v tuji državi. Koncept *virtualne mobilnosti* se v univerzitetnem kontekstu lahko uresničuje na različne načine, in sicer z možnostjo udeležbe na predavanjih in ostalih izobraževalnih oblikah, ne glede na kraj izvajanja, z možnostjo pridobivanja in dostopa do referenčnih gradiv in vsebin na daljavo z uporabo ICT-tehnologije ter z možnostjo za komunikacijo na daljavo (Spotplus, 2004, str. 7-8).

V diplomskem delu bom obravnavala kratkoročno oz. horizontalno in fizično mednarodno mobilnost študentov Ekonomske fakultete Univerze v Ljubljani.

1.3 Razlogi za študij v tujini

Če ste v dilemi, ali se odločiti za mednarodno izmenjavo, pomislite na vse pozitivne stvari, ki jih kot študent s tako priložnostjo lahko pridobite. Na izmenjave se študenti odpravijo iz različnih vzrokov. Nekateri želijo na mednarodno izmenjavo brez posebnega razloga, drugi pa imajo jasno zastavljene cilje in točno vedo, zakaj si tega želijo. Vendar, je dovolj že misel na mednarodno doživetje in novo izkušnjo?

Razlog za odločitev je mogoče ta, da je izmenjava ugodnejši način spoznavanja novih držav in možnost kvalitetnega študija, širjenja poznanstev, dobrih zabav in prijateljstev z mednarodnimi študenti. V vsakem primeru študent pridobi neki nov pogled na življenje, nauči se živeti samostojno v tujini, spoznavati nove ljudi, navade in kulture. Vse to je prav gotovo pomembna izkušnja, ki jo lahko dopiše v življenjepis, saj kaže na to, da se ne boji novih izzivov, ki jih nudi delo ali študij v tujini (Dežman, 2011).

V literaturi ni bilo zaslediti nobene določene razdelitve, ki bi opredeljevala razloge oz. glavne motivacijske dejavnike, ki pripomorejo k temu, da se mladi odločajo za izmenjave. Razlogov je lahko nešteto, saj ima vsak posameznik različne želje, motive in cilje.

Brithish Council je v publikaciji »*Erasmus – Why take part«* zbral devet glavnih razlogov za študij v tujini, ki jim delodajalci in študenti dajejo ključne prednosti in so priložnosti za:

1. Izstopanje na trgu dela

Mednarodna izkušnja je odličen dodatek v življenjepisu, kot diplomantu in iskalcu zaposlitve lahko mednarodna izkušnja doda konkurenčno prednost. Dokazilo o življenju, študiju ali delu v tujini omogoča učinkovitejše tekmovanje. Razvijanje samozavesti in neodvisnost sta ključnega pomena za uspešno kariero.

2. Znanje in učenje tujih jezikov

Ni boljšega načina za učenje oz. izboljšanje jezikovnih spretnosti, kot je življenje v tujini. V tem večkulturnem, večjezikovnem evropskem trgu dela se v današnjem času pojavlja precejšnje zanimanje za zaposljivost diplomantov z jezikovnim znanjem. Kadrovniki vidijo prednosti v znanju vsaj še enega tujega jezika poleg angleščine, saj je znanje jezikov odločilnega pomena za poslovne uspehe v tujini, obenem pa se s tem znanjem pridobi pomembno konkurenčno prednost. Podjetja smatrajo take osebe kot bolj prilagodljive in uspešnejše pri medkulturni komunikaciji in zgraditvi odnosov s partnerji v tujini.

3. Pridobivanje življenjskih izkušenj

Mednarodna izkušnja obogati osebnostni razvoj, poveča možnosti za zaposlitev, zaupanje in doprinese še marsikaj več. Življenje in študij v tuji državi sta velik izziv, velikokrat se je potrebno soočiti z novimi ter nepričakovanimi situacijami. To ni le turistično doživetje, temveč se je treba integrirati in sprejeti kulturo in navade druge države. Premagovanje vseh ovir, težav in prilagajanje prinašajo zrelost, zaupanje in samozaupanje, ki so velike in pomembne življenjske spretnosti.

4. Priznavanje v tujini opravljenih študijskih obveznosti

Študenti, ki so opravili študijske obveznosti na mednarodni izmenjavi, imajo le-te formalno priznane in se upoštevajo na domači fakulteti. European Credit Transfer System (ECTS) vključuje priznavanje študijskega obdobja v tujini in na ta način povečuje kvaliteto in obseg mobilnosti študentov v Evropi.

5. Postati mobilen

Mobilnost je življenjsko dejstvo – živimo v mobilnem svetu, kjer ljudje v vse večjem številu potujejo, kar vpliva na naše delo,veselje, zakonodajo, okolje in družbo. Z mobilnostjo se kažejo iznajdljivost, drznost, mednarodna usmerjenost in raznolikost.

6. Širjenje obzorja

Program mednarodne mobilnosti ponuja priložnost za študij v drugačnem kontekstu kot doma, z novimi učitelji in študenti iz drugih držav. Prav tako daje mednarodna izkušnja priložnost študirati na priznanih poslovnih šolah, priložnost za večjo raznolikost predmetov, spoznanje drugačnega načina razlage in načina študija.

7. Finančna podpora, evropska štipendiranja

Vsak študent, ki se prijavi na katerikoli program mednarodne izmenjave, je upravičen do pridobitve finančne pomoči. Štipendije pomagajo kriti dodatne stroške, ki nastanejo zaradi

same mobilnosti. Poleg tega programi omogočajo, da so študenti oproščeni plačevanja šolnine na univerzi države gostiteljice.

8. Zabava in doživetje

Z mednarodno izmenjavo študent ne pridobi le širšega spektra akademskih znanj in pomembnih življenjskih izkušenj. Erasmus študenti pravijo, da je to najboljši del študija na univerzi, z možnostmi potovati, sklepati prijateljstva, doživeti marsikaj lepega in se ob tem tudi zabavati.

9. Kulturna zavest

Študij, delo ali življenje v drugi evropski državi podira ovire med ljudmi in omogoča interakcijo z različnimi kulturami. Nedvomno je to velika priložnost tudi za odkrivanje novih kultur in jezikov. Mobilnost širi obzorja, sproža samostojno razmišljanje, izboljšuje našo sposobnost soočati se z raznolikostmi in nam podaja nove poglede na življenje.

S tem velikim in pogumnim korakom v neznano se mnogim študentom odpirajo nove priložnosti in neskončne možnosti, potrebna je le velika mera motivacije, želje ter mednarodna aktivnost.

1.4 Dejavniki, ki vplivajo na odločitev študentov za mednarodno mobilnost

Čelebičeva (2008, str. 23) pravi, da na odločitev študentov za mednarodno izmenjavo vplivajo različni dejavniki. Nekateri dejavniki izvirajo iz posameznika, drugi iz visokošolske ustanove, značilnosti tuje države in pravnega okvira. Znotraj teh skupin so definirani še različni dejavniki vplivanja (glej Slika 1, Priloga 2).

Pomembni dejavniki, ki vplivajo na odločitev slovenskih študentov za študij v tujini, so po mnenju Čelebičeve (2008, str. 25–26) financiranje študija, vpliv socio-ekonomskega ozadja, znanje tujih jezikov in podpora mobilnosti doma.

Študenti imajo z mednarodnimi izmenjavami možnost pridobiti razne štipendije, vendar le-te še vedno niso dovolj visoke za pokritje vseh stroškov, ki nastanejo s študijem v tujini, kar lahko odvrača predvsem posameznike iz nižjih socialnih slojev, saj si mednarodne izkušnje ne morejo privoščiti. Zaradi tega je delež študentov iz družin z nadpovprečno visokimi dohodki precej višji od deleža tistih s podpovprečnim dohodkom (Čelebič 2008, str. 25). Izsledki raziskave Evroštudent SI (2010) kažejo, da študenti za svoj študij in bivanje v tujini pridobijo največ finančnih sredstev s strani staršev, temu sledijo njihovi lastni viri, šele nato pridejo na vrsto pridobljene štipendije. Tako so med študenti, zajetimi v to raziskavo v študijskem letu 2009/10, delež sredstev staršev, delež lastnih sredstev in zaslužek v tujini znašali skoraj 60 % celotnih virov posameznika. Sredstva EU, študijske subvencije in štipendije so znašale le slabih 37 %, preostali delež pa so predstavljala druga sredstva.

Čelebičeva navaja tudi pomen in vpliv socio-ekonomskega ozadja. Iz raziskave Evroštudent (2010) lahko ugotovimo, da je največ mobilnih študentov s srednješolsko izobrazbo staršev, sledijo študenti z univerzitetno izobrazbo staršev, na tretje mestu pa so študenti z višješolsko izobrazbo staršev (Ministrstvo za visoko šolstvo, znanost in tehnologijo, 2010, str. 61).

Precej velik vpliv na odločitev za izmenjavo ima tudi znanje jezikov. Večina študentov, ki se odloči za mednarodno izmenjavo, ocenjuje svoje znanje tujega jezika kot zelo dobro oz. tekoče. S slabšanjem znanja tujega jezika hitro vpada tudi vključenost v izmenjave, najnižja je pri posameznikih z najslabšim znanjem tujega jezika (Čelebič 2008, str. 26).

2 PROGRAMI MOBILNOSTI V SLOVENIJI

Programe mobilnosti v večini primerov koordinirajo nacionalne agencije, v Sloveniji je to Javni zavod **C**entra Republike Slovenije za **m**obilnost in **e**vropske **p**rograme **i**zobraževanja in **us**posabljanja (v nadaljenvanju **CMEPIUS**), ki deluje od 1. 10. 2003 na podlagi Sklepa Vlade RS (Ur. l. RS št. 91/02). CMEPIUS v Sloveniji skrbi za izvajanje in promoviranje programa Vseživljenjsko učenje (Comenius, Erasmus, Leonardo da Vinci, Grundtvig in 21 akcij), programa Erasmus Mundus, ostalih programov štipendiranja (Fulbright, CEEPUS, NFM/EEA, bilateralne izmenjave), raznih akcij in podpornih aktivnosti (CMEPIUS, 2007).

2.1 Program Vseživljenjsko učenje

Program Vseživljenjsko učenje je krovni program na področju splošnega izobraževanja in usposabljanja v EU. V programskem obdobju 2007–2013 je omenjeni program kot enoten povezovalec programov splošnega izobraževanja nadomestil izobraževalne programe Leonardo da Vinci in Socrates, ki sta delovala v letih 2000–2006, in ostale programe druge generacije izobraževalnih programov EU. Program je bil ustanovljen na podlagi Sklepa Evropskega parlamenta in Sveta št. 1720/2006/ES (Izobraževalni programi v Evropski uniji).

Program Vseživljenjsko učenje je sestavljen iz štirih področnih podprogramov, od katerih vsak pokriva področje usposabljanja oz. izobraževanja (Uradni list Evropske unije, 2006):

- ***Erasmus***;
- ***Comenius****:* za udeležence predšolskega in šolskega izobraževanja do konca višje srednje izobrazbe ter zavode in organizacije, ki izvajajo to izobraževanje;
- ***Leonardo da Vinci***: za udeležence poklicnega izobraževanja in usposabljanja, ki ne vključuje terciarne ravni, ter zavode in organizacije, ki omogočajo to izobraževanje;
- ***Grundtvig****:* za udeležence vseh oblik izobraževanja odraslih in vse zavode in organizacije, ki izvajajo ali omogočajo to izobraževanje.

Temeljni namen omenjenih programov je podpora razvoju kakovosti izobraževanja in usposabljanja v sodelovanju s sodelujočimi evropskimi državami. Vsaka evropska država ima

različen izobraževalni sistem in prakse, kar je pravzaprav odlika in prednost Evrope. Namen programov je namreč raznolikost in bogastvo kultur (Izobraževalni programi v Evropski uniji).

2.2 Program Erasmus

Erasmus je vodilni program mobilnosti EU na področju izobraževanja in usposabljanja. Program Erasmus, ustanovljen leta 1987, je dobil ime po filozofu, teologu in humanistu Erazmu Rotterdamskemu (1465–1536) (Evropska komisija, 2008). Prva generacija programa je bila SOCRATES/Erasmus, nato so program preoblikovali v Socrates II, od leta 2007 pa je Erasmus sektorski program v okviru programa EU Vseživljenjsko učenje (European Commission, 2010). Slovenija je v programu pričela aktivno sodelovati v akademskem letu 1999/2000, ko je v tujino odšlo 173 študentov in 42 profesorjev (Zupan, Zupančič & Holstein, 2007).

Na prvo Erasmus izmenjavo je v letu 1987/88 odšlo nekaj več kot 3.000 študentov. Dvaindvajset let kasneje, v študijskem letu 2009/10, je kar 213.266 študentov prejelo sredstva za študij ali usposabljanje v tujini, kar je nov rekord in kar 7,4 % povečanje v primerjavi s številom študentov v prejšnjem letu. Erasmus je od začetkov programa do sedaj zagotovil že 2,3 milijonom evropskim študentom priložnost, da gredo v tujino na študij ali usposabljanje. Program Erasmus je nedvomno najuspešnejši študentski program izmenjav na svetu in glede na trenutne trende lahko EU doseže cilj, da do leta 2012/13 podpre 3 milijone evropskih študentov. V programu Erasmus je do danes vključenih več kot 4.000 visokošolskih institucij in 32 držav, ki sodelujejo pri pobudi Erasmus. Od tega je 27 držav članic Evropske unije, poleg njih pa sodelujejo še Hrvaška, Islandija, Lihtenštajn, Norveška in Turčija. Švica je 33. država, ki se je Erasmusu priključila letos (European commission, 2011).

Od ustanovitve do sedaj, skoraj četrt stoletja kasneje, je mobilnost za namene učenja še vedno ključni cilj strategije za rast in delovna mesta Evropa 2020 in temelj pobude Komisije "Mladi in mobilnost", ki temelji na uspehu programa Erasmus. Po ocenah raziskav v tujini trenutno študira ali se usposablja 10 % evropskih študentov. Evropska komisija je že razkrila načrte za nov evropski cilj, in sicer da bi se splošna raven mobilnosti študentov povečala na najmanj 20 % (Evropska komisija, 2011).

Program Erasmus je največji in najbolj prepoznaven med evropskimi programi mobilnosti izobraževanja in usposabljanja na terciarni ravni. Različne akcije mobilnosti v okviru programa niso namenjene samo študentom, ki želijo študirati v tujini, temveč tudi visokošolskim učiteljem in drugemu osebju ter strokovnjakom iz podjetij, ki želijo poučevati v tujini, ter delavcem v visokem šolstvu, ki se želijo usposabljati v tujini. Erasmus mobilnim posameznikom omogoča, da razvijejo znanja in spretnosti, kot so znanje tujega jezika, prilagojenost evropskemu trgu dela in razumevanje ekonomskih, socialnih in kulturnih razlik v evropskem prostoru (Mobilnosti v programih izobraževanja in usposabljanja, 2011).

Akcija *Erasmus Mobilnost študentov z namenom študija* je najpogostejši ukrep, ki omogoča študentom, da del rednih študijskih obveznosti namesto na matični instituciji opravijo na partnerski instituciji in v tujini preživijo študijsko obdobje, ki lahko traja od 3 do največ 12 mesecev. Vsak Erasmus študent je upravičen do pridobitve finančne pomoči v okviru posameznega programa. Cilj akcije je zagotoviti študentom možnost študija v drugi državi, spodbujanje sodelovanja med institucijami, pomagati obogatiti izobraževalno okolje, s tem pa prispevati k izgradnji kroga dobro izobraženih, odprto mislečih in mednarodno izkušenih mladih študentov (European Commission, 2011).

2.2.1 Delež slovenskih študentov na Erasmus izmenjavah

Kratkoročna mobilnost se v Sloveniji najpogosteje izvaja v okviru programa Erasmus. Število slovenskih mobilnih študentov v zadnjem desetletju konstantno in dokaj strmo narašča. Prek Erasmusa se na študijsko izmenjavo letno odpravi več kot 1.000 študentov, kar predstavlja le okoli 1 % slovenskih študentov. Na opravljanje prakse gre le 170 študentov na leto. (Komljenovič & Marjetič, 2010, str. 192-193). Število slovenskih Erasmus študentov na študiju v tujini je v vseh letih delovanja programa presegalo število tujih Erasmus študentov v Sloveniji, a se to razmerje zmanjšuje. Močan porast mobilnosti slovenskih študentov v tujini je zaznati od leta 2004 naprej, ko je Slovenija postala polnopravna članica EU. Eden od razlogov je zanesljivo povečanje finančnih sredstev za programe mobilnosti, saj so se sredstva povečala za 279 % (Čelebič, 2008, str. 20).

Glede na letno poročilo o izvajanju programa Vseživljenjsko učenje v letu 2010 je za prihajajoče študijsko leto 2011/12 odobrenih 1.322 mest za Erasmus izmenjave slovenskih študentov. Do zdaj se je največ slovenskih študentov odpravilo na študentsko izmenjavo v Španijo, Nemčijo ali Francijo. V zadnjih letih sta priljubljeni tudi Italija in Portugalska, vse več pa je zanimanja za vzhodne države, predvsem Poljsko, Češko in Slovaško (Turk, 2008).

2.2.2 Delež tujih študentov na izmenjavi v Sloveniji

Odkar je Slovenija vstopila v Evropsko unijo in začela uvajati bolonjski sistem, število tujih študentov na Slovenskih univerzah narašča hitreje kot v večini drugih držav EU. Zaradi čedalje večje prepoznavnosti Slovenije pa postajajo tudi programi na slovenskih univerzah zanimivejši za tujce (Cencelj, 2010).

V letu 1999/2000, ko je Slovenija začela aktivno sodelovati v programu Socrates Erasmus, je v Slovenijo prišlo le 20 tujih študentov, a to so bili le začetki. Število Erasmus izmenjav se je po letu 2000/01 hitro povečevalo, se še vedno povečuje in danes, deset let od sprejetja programa, znaša okoli 1.000 študentov na leto. (Zupan in drugi, 2007). Največ študentov prihaja v Slovenijo iz Poljske, Češke, Španije, Portugalske, Francije in Nemčije (Komljenovič & Marjetič, 2010, str. 193).

2.3 CEEPUS

Program CEEPUS, poimenovan tudi Erasmus Vzhodne Evrope, je srednjeevropski program za izmenjavo študentov in profesorjev. Delovati je začel marca 1995. V programu danes sodelujejo naslednje države: Slovenija, Avstrija, Češka, Slovaška, Poljska, Bolgarija, Romunija, Madžarska, Hrvaška, Srbija, Makedonija, Črna gora, Bosna in Hercegovina ter Kosovo. Sodelovanje poteka na podlagi mrež, ki jih ustanovijo posamezne univerze, fakultete ali njihovi oddelki za določena področja. Cilj programa je vzpostaviti in spodbujati mobilnost študentov in profesorjev med sodelujočimi državami ter izkoristiti prijateljske povezave in možnosti za oblikovanje skupnih študijskih programov (Priložnosti 5, 2009, str. 24).

V programu CEEPUS je letno udeleženih nekoliko več kot 100 slovenskih študentov in osebja, ki se udeležijo izmenjav v sodelujočih državah, prav tolikšno je tudi število tujih študentov in osebja ki se udeležijo izmenjave v Sloveniji. Slovenski študenti najpogosteje odhajajo v Avstrijo, Češko in na Hrvaško (Komljenovič & Marjetič, 2010, str. 192).

2.4 Erasmus Mundus II

Erasmus Mundus je evropski program sodelovanja in izmenjave študentov in profesorjev na področju visokega šolstva med evropskimi državami (članicami EU, Norveško, Islandijo, Lihtenštajnom) in državami ostalega sveta. Program je usmerjen k izboljševanju kakovosti evropskega visokošolskega izobraževanja, promoviranju Evropske unije kot centra odličnosti visokošolskega izobraževanja, spodbujanju medkulturnega dialoga in razumevanja s pomočjo sodelovanja z neevropskimi državami in pospeševanju razvoja neevropskih držav (Erasmus brošura za študente, 2010).

2.5 Bilateralne izmenjave

Študentom in mladim raziskovalcem je omogočena kratkoročna mobilnost na partnerski univerzi v tujini tudi preko bilateralnih sporazumov med Republiko Slovenijo in najmanj 45 drugimi državami. Bilateralni sporazumi so individualni, zato na splošno njihove vsebine ni mogoče opisati. Vsak dogovor vsebuje pogoje izmenjave, obseg le-te in način sodelovanja. Tuje vlade na podlagi dogovorov same razpišejo štipendije (Širok in drugi, 2005, str.7).

3 PROGRAMI MOBILNOSTI NA EKONOMSKI FAKULTETI V LJUBLJANI

Ekonomska fakulteta je vključena v različne programe mednarodnih izmenjav z namenom, da svojim študentom ponudi najboljše možnosti kariernega izpopolnjevanja in osebnostnega razvoja. Najbolj priljubljen in razširjen program, preko katerega se lahko študentje EF UL odpravijo na študij v tujino, je Erasmus, ki ga je EF začela izvajati v letu 1999. Istega leta je

bila ustanovljena tudi mednarodna pisarna na Ekonomski fakulteti. S tem, ko je EF UL sprejela program Erasmus, je naredila velik korak za internacionalizacijo visokega šolstva v Evropi. Ta program je del evropskega programa Vseživljensko učenje, ki med drugim omogoča tudi mobilnost študentov oz. opravljanje določenih študijskih obveznosti na eni od univerz članic EU, obširneje je razložen in opisan v prejšnjem poglavju. Poleg programa študijskih izmenjav se lahko študenti Ekonomske fakultete v okviru programa Erasmus odločijo tudi za opravljanje prakse oz. praktičnega usposabljanja v tujini.

Ostali programi mobilnosti študentov, ki jih ponuja EF, so Erasmus Mundus, programa Basileus in Saipeks, od študijskega leta 2004/05 pa je EF aktivno vključena tudi v izvajanje programa CEEPUS. Zadnji program so bilateralne izmenjave, v katerih so povzete vse izmenjave s partnerskimi institucijami in poletne šole.

Preko programa Erasmus Mundus se lahko študentje EF UL prijavijo na študijski program *BASILEUS*. Projekt BASILEUS (Balkans Academic Scheme for the Internationalisation of Learning in cooperation with EU universities) zagotavlja sredstva za akademsko mobilnost. Partnerstvo sestavlja 12 univerz iz regije zahodnega Balkana in 8 univerz iz EU.

SAIPEKS – Study Abroad and Internship Program for European and Korean Students. Program omogoča 63 evropskim in 51 korejskim študentom priložnost za združitev študija v tujini in opravljanja prakse. Pri tem programu vsaka gostujoča univerza pripravlja posebno zasnovan predmet, ki omogoča vpogled v kulturo njihovega delovnega okolja, ki vključuje mednarodno učiteljsko zasedbo iz partnerskih institucij.

Vse od julija 2000 izvaja Ekonomska fakulteta tako za tuje kot slovenske študente tudi poletno šolo »Take the Best from East and West«. Je intenziven 3-tedenski program v juliju, ki se izvaja v angleškem jeziku. Nudi opravljanje enega ali dveh predmetov, obiske podjetij, družabne aktivnosti in druženje s študenti s celega sveta (Ekonomska fakulteta Univerze v Ljubljani, 2011).

3.1 Mobilnost slovenskih študentov Ekonomske fakultete

V študijskem letu 2010/11 so lahko študentje EF UL izbirali med 170 Erasmus univerzami v 38 državah. Najbolj priljubljene destinacije odhajajočih študentov EF UL so Španija, Portugalska, Nemčija in Francija, sledijo še Avstrija, Nizozemska in Danska.

Iz Tabele 1 razberemo, da je število Erasmus izmenjav na Ekonomski fakulteti v prvih letih strmo naraščalo vse od sprejetja programa v študijskem letu 1999/2000, ko je na Erasmus izmenjavo odšlo le 18 študentov, pa do študijskega leta 2007/08, ko je ta dosegla 253 izmenjav. V letu 2008/09 je mobilnost s programom Erasmus pričela nekoliko vpadati, naslednje leto se je število izmenjav še zmanjšalo, v letu 2010/11 pa je že zaznati ponovno naraščanje števila odhodov. Mogoče bi razlog lahko bil porast udeležitev v drugih programih

mobilnosti, vendar tega v drugih programih ni zaznati. Verjeten razlog je svetovna kriza in kot posledica brezposelnost ter manjši dohodki staršev študentov, ki se odločajo za izmenjave.

Tabela 1: *Število Erasmus izmenjav študentov EF UL od leta 1999 do 2011*

Študijsko leto	1999/2000	2000/01	2001/02	2002/03	2003/04	2004/05
Št. študentov	18	26	48	51	94	145
Študijsko leto	**2005/06**	**2006/07**	**2007/08**	**2008/09**	**2009/10**	**2010/11**
Št. študentov	192	248	253	199	145	167

Vir: Ekonomska fakulteta v Ljubljani: Interni vir Mednarodne pisarne EF, 2011.

Mednarodna pisarna EF UL spodbuja tudi študente, ki se Erasmus izmenjav ne udeležujejo, in s sloganom: »Začutite Evropski utrip, ne da bi šli na študij v tujino!« vabijo študente, da izberejo in se priključijo pestremu izboru predmetov, ki se izvajajo v angleškem jeziku. Ta predavanja študentom omogočajo številne prednosti, kot so: izpopolnjevanje znanja strokovne terminologije v angleškem jeziku, poslušanje predavanj gostujočih tujih profesorjev, spoznavanje tujih študentov, aktivno delo v manjših skupinah, začutiti evropski utrip in potrdilo o opravljenih izpitih v tujem jeziku.

3.2 Mobilnost tujih študentov na Ekonomski fakulteti

V študijskem letu 2009/10 je bilo preko programov Erasmus, Ceepus, Basileus, Saipeks, poletnih šol in ostalih programov na Ekonomski fakulteti Univerze v Ljubljani na izmenjavi 393 tujih študentov, od tega preko programa Erasmus 208 študentov. V študijskem letu 2010/11 beležijo kar 544 prihajajočih študentov, od tega 229 študentov preko programa Erasmus. Najpogosteje študenti prihajajo iz Španije, Francije, Portugalske, Češke, Nemčije in Poljske (Ekonomska fakulteta Univerze v Ljubljani, 2011).

Tabela 2: *Število tujih Erasmus študentov na EF UL od leta 1999 do 2011*

Študijsko leto	1999/2000	2000/01	2001/02	2002/03	2003/04	2004/05
Št. študentov	0	1	4	17	47	100
Študijsko leto	**2005/06**	**2006/07**	**2007/08**	**2008/09**	**2009/10**	**2010/11**
Št. študentov	162	180	180	201	208	229

Vir: Ekonomska fakulteta v Ljubljani: Interni vir Mednarodne pisarne EF, 2011.

Iz spodnje slike lahko razberemo trend gibanja tako “Outgoing” kot “Incoming” Erasmus študentov EF UL. Od leta 2001/02 do 2005/06 opazimo na grafu hiter vzpon in vsakoletno večanje števila tako prihajajočih kot odhajajočih študentov, po letu 2006/07 pa se trend nekoliko umiri in narašča veliko počasneje.

Slika 1: *Število izmenjav študentov v okviru programa Erasmus v letih 1999–2011*

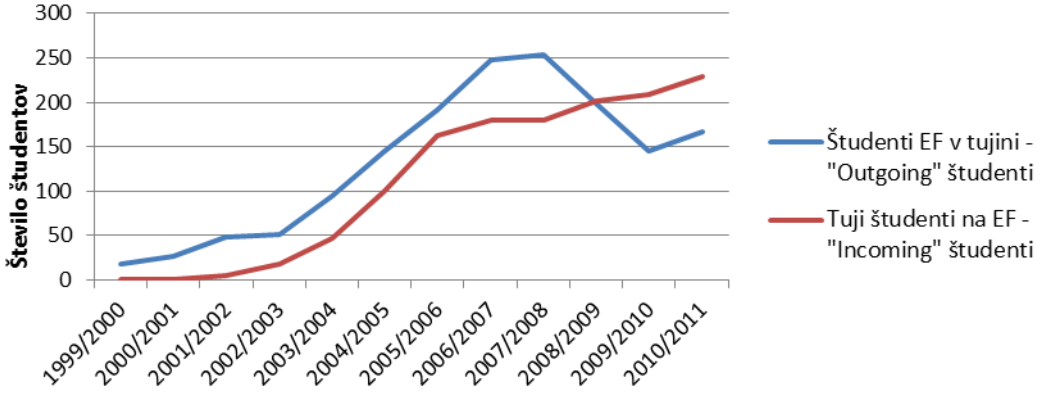

Vir: Ekonomska fakulteta v Ljubljani: Interni vir Mednarodne pisarne EF, 2011.

Smeri, za katere se tuji študenti odločajo, so zlasti finance, trženje ali marketing. Na voljo imajo različne študijske programe. Poleg programov, ki jih fakulteta izvaja v angleškem jeziku, tujim študentom nudi kar 68 dodatnih predmetov v angleškem jeziku, ki se izvajajo tako v poletnem kot tudi zimskem semestru. Prednosti za tuje študente je precej, predvsem kakovostni domači in tuji predavatelji, obsežna izbira predmetov v angleščini, študijski proces, ki je prepleten s sodelovanjem z gospodarstvom, študije primera, skupinsko delo in drugo. Študijsko okolje je prijazno, tujim študentom pomagajo tudi slovenski tutorji. Fakulteta želi v prihodnje privabiti še več tujih študentov in več tujih udeležencev tako na študij preko mednarodnih izmenjav kot na julijske poletne šole.

S kakovostjo vseh dejavnosti, internacionalizacijo in povezavo z gospodarstvom se EF UL že uvršča med najboljše in najkakovostnejše poslovne šole v svetovnem merilu. Eden izmed dokazov je, da je med 55 poslovnimi šolami na svetu, ki imajo obe najpomembnejši akreditaciji EQUIS in AACSB (Cencelj, 2010).

4 MEDNARODNA MOBILNOST ŠTUDENTOV EKONOMSKE FAKULTETE V LJUBLJANI: EMPIRIČNA RAZISKAVA

Drugi sklop diplomskega dela predstavlja raziskovalni del. S pomočjo analize rezultatov, skušam ugotoviti, kateri so najpomembnejši razlogi, da se se študentje Ekonomske fakultete udeležujejo mednarodnih izmenjav. Po opredelitvi namena reziskave in njenih ciljev, predstavim še metodologijo ter probleme in omejitve raziskave.

4.1 Opredelitev namena in cilja raziskave

Namen raziskave je spoznati motive študentov Ekonomske fakultete v Ljubljani, ki vplivajo na odločitve za mednarodno mobilnost, obenem pa tudi predstaviti dejavnike, ki mobilnost zavirajo, ter priporočiti ukrepe za zvišanje mednarodne mobilnosti študentov.

Cilji raziskovalnega dela so naslednji:

- opredeliti dejavnike, na podlagi katerih se študentje odločajo za mednarodno izmenjavo,
- prikazati dejansko stanje realiziranih mednarodnih izmenjav na Ekonomski fakulteti,
- ugotoviti, kako na odločitev za izmenjavo vpliva znanje tujih jezikov in če se raven le-teh po zaključku izmenjave izboljša,
- dokazati, da imajo študentje po končani mobilnosti ponovno željo za študij ali celo zaposlitev v tuji državi,
- ugotoviti, če mednarodna mobilnost študentom pomaga pri iskanju zaposlitve in tako vpliva na karierno pot.

4.2 Metoda zbiranja in urejanja podatkov

Podatke za raziskavo o mednarodni mobilnosti študentov Ekonomske fakultete v Ljubljani sem pridobila na podlagi analize vprašalnikov. V maju 2011 je bila anketa posredovana vsem trem generacijam (med študijskima letoma 2008/09 in 2010/11) Erasmus študentov EF UL s strani mednarodne pisarne Ekonomske fakultete v Ljubljani. Zbiranje podatkov je potekalo 30 dni, saj je moj namen bil, da pridobim čimveč podatkov in da se ankete udeleži čimveč študentov. Na vprašalnik se je v tem času odzvalo le 64 študentov, od tega je bilo 12 anket rešenih delno in nepopolno, zato so bile izločene iz nadaljnje raziskave. Za statistično obdelavo sem pridobila 52 anketnih vprašalnikov. Empirični del raziskave je bil izveden s pomočjo zaprtega tipa anketnega vprašalnika. Poleg tega sem kot dvokratna udeleženka v omenjenem Erasmus programu uporabila tudi metodo opazovanja z udeležbo; sama sem spremljala in opravila celoten proces od prijave do izvedbe tako Erasmus študija kot prakse.

Vprašalnik je bil izveden v elektronski obliki preko spletne strani FluidSurvey. Določena vprašanja sem povzela iz *»Erasmus mobilnost študentov – Končno poročilo«* Univerze v Ljubljani, na katera vsak študent odgovarja po končani Erasmus izmenjavi (Erasmus student report).

Anketni vprašalnik je bil sestavljen iz 22 vprašanj, razdeljenih v 5 skupin: splošni podatki in podatki o študiju, ki jih bom predstavila v značilnostih vzorca, motivacija in priprave na izmenjavo, potek mobilnosti in vtisi po končani izmenjavi. Študenti so večinoma odgovarjali na vprašanja zaprtega tipa, le eno vprašanje je bilo razvrstilnega tipa.

4.3 Problemi in omejitve raziskave

Empiričnih gradiv o motivaciji in glavnih dejavnikih za odhod študentov na študij v tujino je zelo malo, težko so dosegljiva, nestandarizirana in razpršena. Pomagala sem si z obstoječimi in objavljenimi gradivi. Posploševanje teh ni možno, saj razne raziskave in rezultati zgolj nakazujejo pomembnost oz. nepomembnost določenega dejavnika na posameznega študenta določene univerze, ko se odloči za študij v tujini (Modrijan, 2006).

V vzorec niso vključeni vsi študenti, ki so bili na Erasmus izmenjavi v letih 2008–2011, saj se je na anketo odzval le majhen delež pozvanih. Rezultati so veljavni le za podan vzorec, ne morem jih posplošiti na vse študente Ekonomske fakultete in tudi ne na vse slovenske študente. Možno je tudi, da vsi anketiranci niso dobro razumeli posameznih vprašanj ali niso odgovarjali resnično. Na odstopanje pri rezultatih torej lahko vpliva to, da imam majhen raziskovalni vzorec in so v raziskavi sodelovali le študentje Ekonomske fakultete v Ljubljani, ki so se mednarodne mobilnosti udeležili v določenih študijskih letih. Rezultati so omejeni le na študente ekonomskih ved.

5 ANALIZA REZULTATOV IN INTERPRETACIJA

Sledi predstavitev rezultatov raziskave, izvedene s pomočjo anketnega vprašalnika. Odgovore sem statistično analizirala s pomočjo programa Microsoft Excel. Rezultati so grafično prikazani in pisno interpretirani.

5.1 Značilnost vzorca

Anketni vprašalnik je popolno izpolnilo le 52 študentov, ki so se Erasmus izmenjave udeležili med študijskima letoma 2008/09 in 2010/11. Stopnja odziva je tako znašala slabih 11 %, saj je bila anketa posredovana nekaj manj kot 500 študentom. Anketni vprašalnik je rešilo 67 % študentk in 33 % študentov. Največ udeleženih študentov je bilo na dan reševanja ankete starih 23 let.

Rezultati kažejo, da se je Erasmus študijske izmenjave udeležilo vseh 52 anketiranih študentov, štirje študenti pa so se poleg Erasmus študijske izmenjave udeležili tudi Erasmus študijske prakse. Najpogosteje študenti za prvo mednarodno izkušnjo izberejo Erasmus študijsko izmenjavo, kasneje pa iščejo ostale možnosti mednarodnih izmenjav.

Največ anketiranih študentov je bilo vpisanih na študijsko smer trženje (23 %), sledijo študentje managementa (17 %) in poslovne informatike (15 %). Skoraj polovica anketiranih študentov je na Erasmus izmenjavo odšla v 3. letniku študija, 21 % anketiranih je na izmenjavo odšlo med absolventskim stažem, 15 % anketiranih v 2. letniku, preostali pa v času podiplomskega študija. Večina študentov odide na izmenjavo v tujino na dodiplomski ravni, kar 87 % anketiranih, le 13 % anketiranih je na Erasmus izmenjavo odšlo na podiplomskem magistrskem študiju – ta rezultat si lahko razlagamo tudi z dejstvom, da fakulteta nudi bistveno več mest za izmenjavo na dodiplomski ravni.

V prvem semestru je na Erasmus izmenjavo odšlo 46 % anketiranih študentov, v drugem semestru 31 %, 23 % anketiranih pa se je odpravilo na celoletno študijsko izmenjavo. Domnevamo lahko, da so študenti 3. letnika odšli na Erasmus izmenjavo v prvem semestru, ker so v drugi semester posvetili diplomski nalogi. V prvem semestru so se na izmenjavo

lahko odpravili tudi absolventi in tam pisali svoje diplomsko delo. Po raziskavah se študenti namreč povprečno odločajo prav za 6-mesečne izmenjave.

Študente Ekonomske fakultete kot vse ostale študente, ki odidejo na Erasmus izmenjavo, najbolj privlačijo države Zahodne Evrope. Tri najbolj priljubljene destinacije študentov v letu 2009/10 so bile Španija, Francija in Združeno kraljestvo. Največ študentov je v tujino poslala Španija, sledita Francija in Nemčija (Evropska komisija, 2011). Odhajajoči študenti Ekonomske fakultete v Ljubljani najpogosteje izberejo naslednje države: Španija, Portugalska, Nemčija, Avstrija, Nizozemska in Danska. Anketirani študenti so se odločali podobno, in sicer Španija je bila destinacija 25 %, Portugalska 15 %, Francija in Nemčija pa 12 % anketiranih študentov.

Skoraj vsi anketirani študenti (94 %) so se kot obvezni jezik za poslovne in ekonomske vede na Ekonomski fakulteti v 2. ali 3. letniku učili angleščino, kar pomeni, da se 6 % študentov sploh ni učilo angleščine na EF, ampak druga dva jezika. Na Ekonomski fakulteti je v 2. in 3. letniku treba opraviti izpita iz tujega jezika – vsak študent se med študijem na EF uči dva različna tuja jezika. 27 % študentov se je v enem izmed letnikov odločilo za nemščino, 12 % pa za španščino. Najverjetneje so se študenti odločili za izbran jezik glede na predhodnje znanje, saj gre za poslovni jezik in ne za osnove. Študenti so hoteli izbrani jezik obogatiti in razširiti še na področje poslovnega jezika (glej Priloga 4).

5.2 Motivacija in priprave na izmenjavo

Slika 2: *Faktorji motivacije, ki vplivajo na odločitev za mobilnost v procentih (%)*

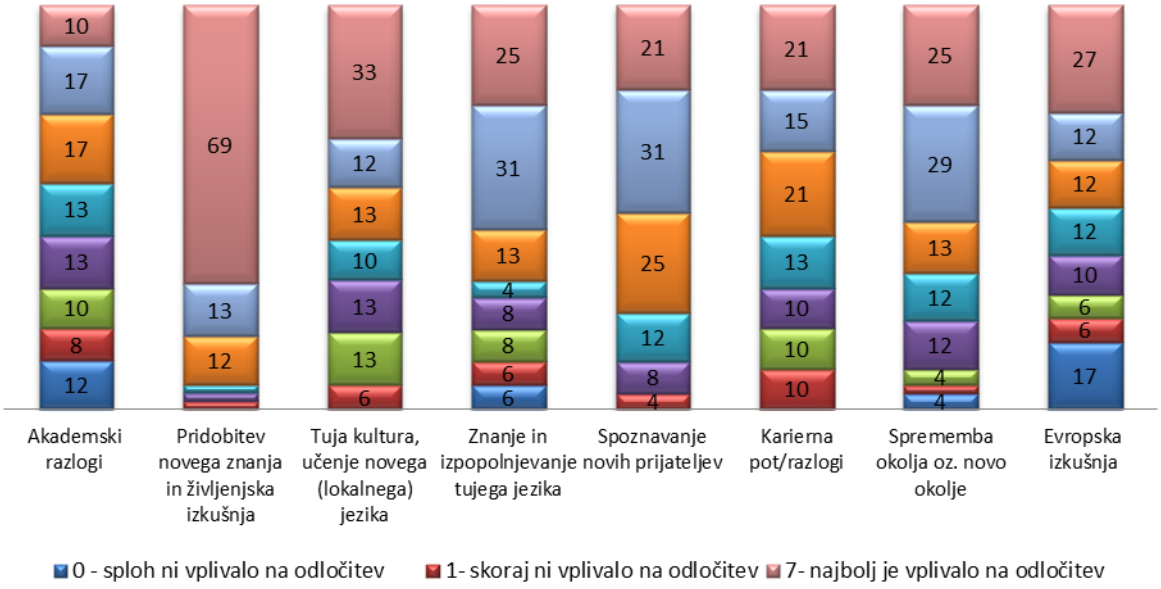

Najpomembnejši faktor, ki je študente Ekonomske fakultete Univerze v Ljubljani najbolj motiviral in vplival na odločitev za Erasmus mednarodno izmenjavo, je pridobitev novega znanja in življenjska izkušnja (v kar 69 %). Sledita spoznavanje tuje kulture in učenje novega lokalnega jezika (33 % anketiranih je to izbralo kot najpomembnejši faktor vplivanja).

Naslednji faktor je znanje in izpopolnjevanje tujega jezika (po vsej verjetnosti je tu mišljena angleščina), le-tega je izbralo 25 % študentov kot najpomembnejši faktor pri odločitvi, kar 65 % študentov pa je ta faktor opredelilo med prva dva najpomembnejša faktorja motivacije. Dokaj velik odstotek dajejo anketirani tudi spremembi okolja (54 % anketiranih je ta faktor izbralo med prva dva najpomembnejša) in spoznavanju novih prijateljev (52 % anketiranih je ta motivator podalo med prva dva najpomembnejša vpliva). Za 21 % anketiranih študentov je najbolj pomemben faktor karierna pot, za 10 % anketiranih pa ta sploh ni pomemben. Presenetil me je faktor akademski razlogi, saj ga je le 10 % anketiranih podalo kot najpomembnejši faktor motivacije, 12 % pa, da jih ta sploh ni motiviral za izmenjavo; študenti akademskim razlogom ne dajejo dovolj velikega pomena pri odločitvi.

Slika 3: *Dejavniki vplivanja na izbiro programa v tujini*

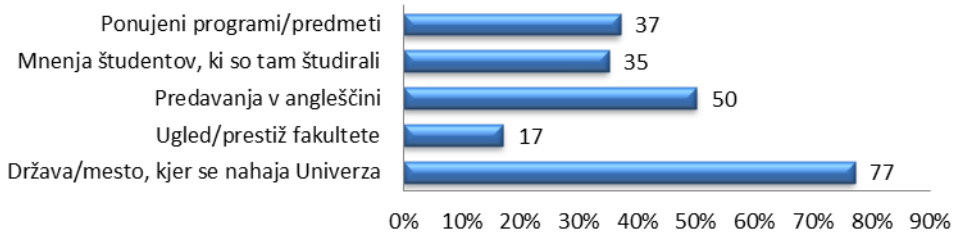

Kar 77 % anketiranih študentov je kot dejavnik vplivanja na izbiro programa v tujini izbralo državo oz. mesto, kjer se univerza nahaja (kraj univerze je zelo pomemben dejavnik pri odločitvi). S 50 % sledi pomembnost predavanj v angleškem jeziku. Le 37 % anketiranim študentom se zdi pomemben dejavnik raznolikost ponujenih programov in predmetov na gostujoči univerzi. S tega lahko sklepamo, da se študenti EF UL odločajo, kam na Erasmus izmenjavo, večinoma glede na kraj fakultete in jim to pomeni več kot uspešnost in ugled fakultete ter ponujeni predmeti v tujini, kar z akademskega vidika ni ravno navdušujoče.

Slika 4: *Pomoč in spodbujanje pri odločitvi glede udeležbe v Erasmus programu*

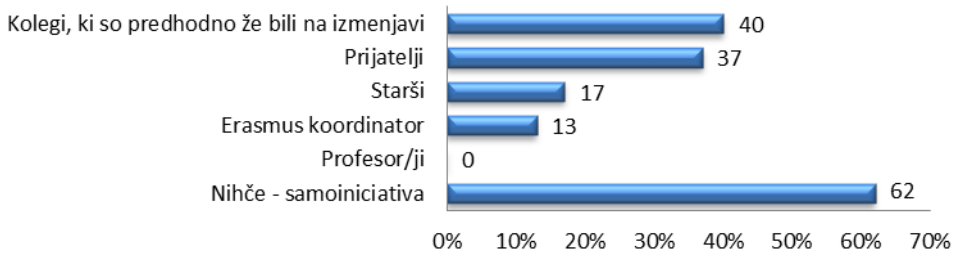

Več kot 60 % anketiranih študentov se je za Erasmus izmenjavo odločilo samostojno, brez vpliva iz okolice. Veliko spodbud so anketirani prejeli od kolegov, ki so že bili na Erasmus izmenjavi, oz. prijateljev. Ti dve skupini bi lahko tudi združila, saj domnevam, da so anketirani prijatelje in kolege, ki so bili na izmenjavi, združili v isto skupino. Starši pri odločitvi niso imeli zelo velike vloge, profesorji pa sploh niso pripomogli oz. spodbujali anketiranih študentov pri odločitvi. Glede na te rezultate bi lahko trdila, da ima mednarodna pisarna Ekonomske fakultete v Ljubljani premalo stika in kontakta s profesorji in predavatelji, kajti ti se ne zanimajo in ne spodbujajo študentov za študij in izobraževanje v tujini. Razlog,

da profesorji ne spodbujajo študentov, je lahko nepoznavanje programov izmenjav, mogoče pa jih to področje preprosto ne zanima in prepuščajo delo mednarodni pisarni in samoiniciativi študentov.

Slika 5: *Dejavniki vplivanja/oviranja na študente, ki se ne udeležijo Erasmus izmenjav*

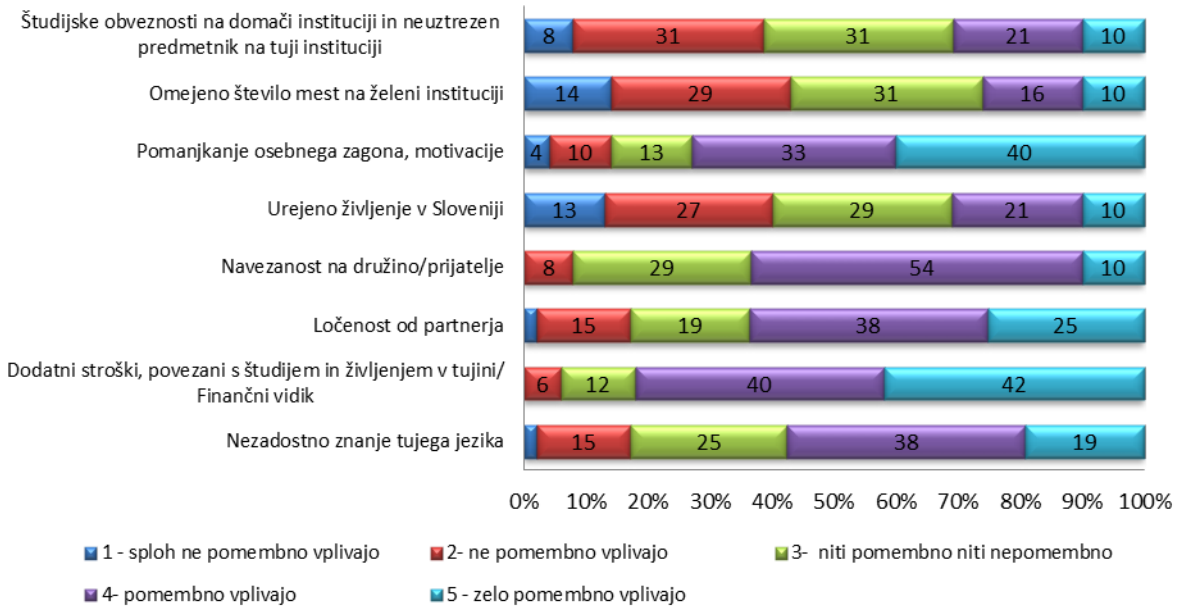

Največji problem in dejavnik, ki zelo pomembno vpliva na študente, ki ne nameravajo na izmenjavo v tujino, so po mnenju anketiranih dodatni finančni stroški, povezani s študijem in življenjem v tujini. Ta dejavnik kar 42 % anketiranih označuje kot dejavnik z zelo velikim vplivom, 40 % pa z velikim vplivom. Po mnenju 84 % anketiranih študentov prav finančni vidik pomembno vpliva na neudeležitev na mednarodni izmenjavi. Drugi največji problem pri anketiranih študentih je s kar 73 % pomankanje osebnega zagona in motivacije. Iz prejšnjih vprašanj smo ugotovili, da se študenti odločajo za Erasmus izmenjavo največ samostojno, brez spodbude drugih. Pomembno vplivajo tudi ločenost in navezanost na družino, prijatelje ter partnerja, tudi nezadostno znanje tujega jezika močno zavira študente pri odločitvi za mednarodno izmenjavo.

Slika 6: *Dolžina učenja tujih jezikov pred odhodom na mednarodno izmenjavo*

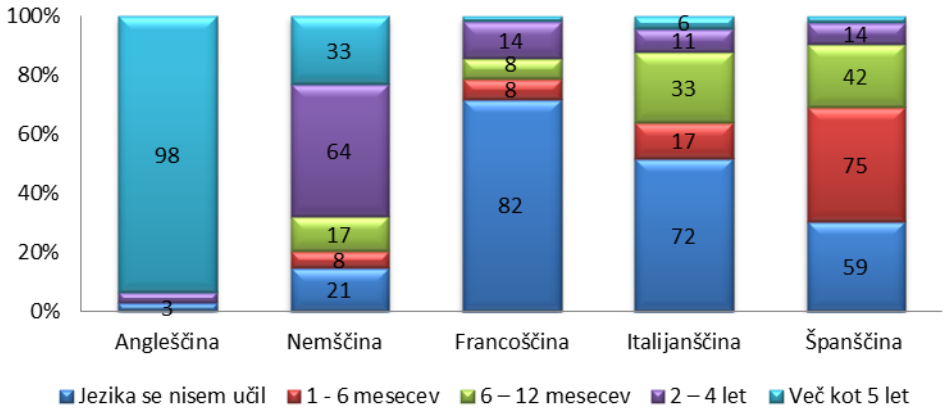

Skoraj vsi študenti so se angleščine učili več kot 5 let oz. 2–4 leta, angleščine se pred odhodom na izmenjavo ni učilo le 3 % študentov. Kot drugi jezik, ki so se ga študenti učili najdlje, sledi nemščina. Pri analizi drugih jezikov ugotavljam, da so študenti, ki so se italijanščine učili več kot 5 let, najverjetneje z Obale oz. Primorske ali mogoče dvojezične regije. Pri španskem jeziku je opaziti visok procent učenja jezika za obdobje 1–6 mesecev (s kar 75 %), kar si razlagam z jezikovnimi tečaji pred odhodom na Erasmus izmenjavo (prej smo ugotovili, da je Španija ena izmed najbolj priljubljenih držav za Erasmus študente EF UL in nasploh za vse študente).

5.3 Bivanje v tujini in integracija v novo okolje

Slika 7: *Vidiki bivanja v tujini*

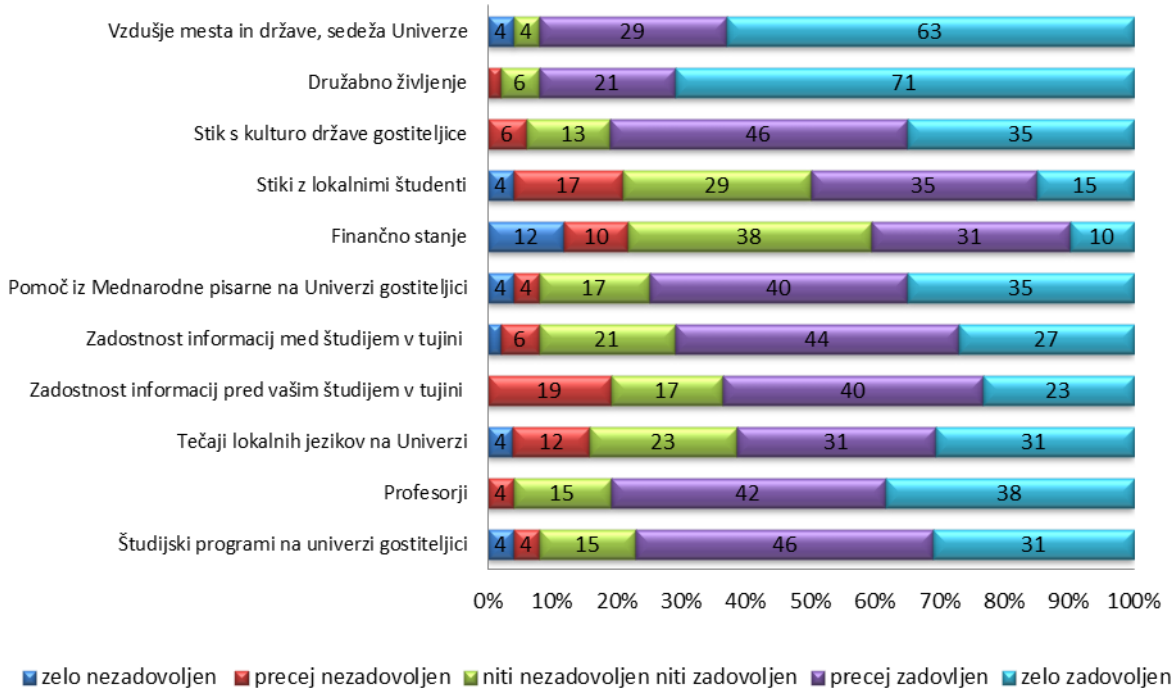

Anketirani študenti so v večini in s kar 71 % zelo zadovoljni z družabnim življenjem na Erasmus izmenjavi. Kot udeleženec v izmenjavi lahko potrdim in je seveda tudi znano, da študenti na izmenjavi dajejo velik pomen družabnemu življenju, zato me tudi ne preseneča visok procent zadovoljstva študentov. Anketirani so zelo zadovoljni (63 %) tudi z izbiro mesta in države gostiteljice, lokacija univerze je bila pri anketiranih študentih namreč pomemben dejavnik pri odločitvi za izmenjavo. Glede študijskih vidikov lahko pritrdimo, da so anketirani študenti kar zadovoljni tudi s profesorji (38 % je bilo zelo zadovoljnih, 42 % pa precej) in študijskimi programi (31 % je bilo zelo zadovoljnih, 46 % pa precej) na univerzi gostiteljici. Glede finančnega vidika so mnenja anketiranih zelo razpršena, študenti, ki računajo le na štipendije so najverjetneje precej nezadovoljni (22 %), tisti, ki jim finančno pomoč nudijo tudi starši, pa so bolj zadovoljni (31 %), saj se jim za denarna sredstva ni treba toliko obremenjevati. 38 % anketiranih je deljenega mnenja, le 10 % anketiranih pa je bilo s finančnimi sredstvi zelo zadovoljnih, torej dodatne pomoči niso potrebovali.

Na podlagi rezultatov o integraciji v novo okolje (glej Priloga 4, Tabela 10) lahko povzamem, da so anketirani študenti imeli v večini pozitivne izkušnje in so se novemu načinu življenja in kulturi lepo prilagodili, 48 % anketiranih študentov se je počutilo popolnoma sprejetih in integriranih v lokalno okolje, prav tako se je 48 % anketiranih počutilo le delno sprejetih. Majhno število, le 4 % anketiranih študentov, se je ves čas izmenjave počutilo tuje in neprijetno. Te 4 % anketirancev lahko povežemo z vprašanjem o znanju lokalnega jezika. Če se niso integrirali v okolje, se skoraj zanesljivo tudi jezika niso hoteli oz. trudili naučiti, saj sta tako sporazumevanje in poznavanje tujega jezika pomembna faktorja pri uspešnem prilagajanju novi, tuji kulturi in lažji integraciji v okolje.

Slika 8: *Primerjava med znanjem lokalnega jezika pred in po izmenjavi*

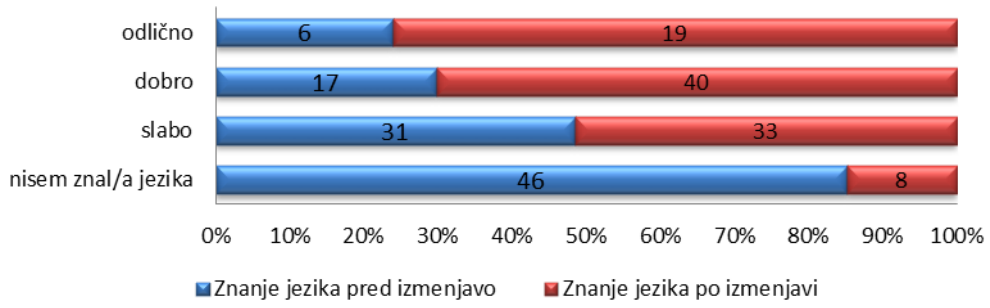

Pred odhodom na Erasmus izmenjavo se je 46 % anketiranih študentov opredelilo, da sploh niso znali jezika države gostiteljice, po končani izmenjavi pa je le še 8 % anketiranih trdilo, da se lokalnega jezika še vedno niso naučili. 17 % anketiranih je pred izmenjavo lokalni jezik govorilo dobro, po končani izmenjavi pa je število naraslo na 40 % in ti menijo, da so znanje lokalnega jezika izboljšali kar dobro. Pred odhodom na izmenjavo je lokalne jezike obvladalo le 6 % anketiranih, ob zaključku pa se 19 % anketiranih opredeljuje, da so odlično izboljšali svoje dosedanje znanje jezika.

5.4 Pridobitve in vplivi Erasmus izmenjave

Slika 9: *Pridobitve študentov na akademskem, osebnostnem in jezikovnem področju*

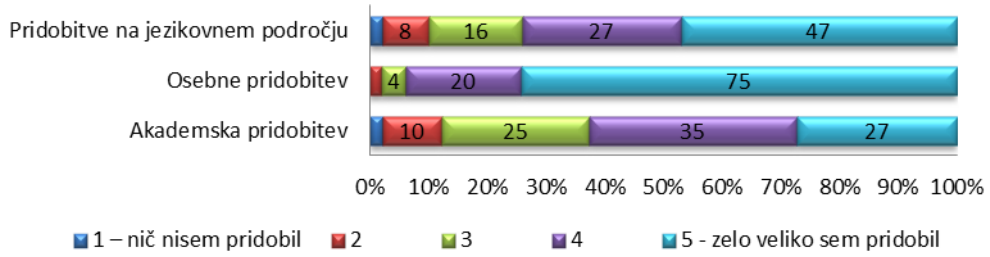

Iz slike lahko razberemo, da so anketirani študenti na Erasmus izmenjavi veliko pridobili na vseh treh področjih, največ pa na osebnem. To sem trdila sama že v uvodu v diplomsko nalogo, saj sem kot udeleženka največ pridobila prav na tem področju. Tako trdi tudi 95 % anketiranih, ki so se opredelili, da so na osebnem področju pridobili zelo veliko ali veliko. Kar 74 % anketiranih študentov je opazilo velike pridobitve na jezikovnem področju, kar je

pričakovano, saj je malo verjetno, da bi po mesecih življenja v tujini ostal na isti jezikovni ravni. 62 % anketiranih je zaznalo zelo velike ali velike pridobitve na akademskem področju. Glede na to lahko trdimo, da Erasmus izmenjave udeležencem prinašajo pridobitve in koristi.

Erasmus izmenjava, kot že rečeno, na večini udeleženih študentov pusti izjemen pečat, saj si kar 90 % anketiranih študentov po končani Erasmus izmenjavi ponovno želi v tujino na nadaljevanje študija ali celo iskanje zaposlitve. Le 10 % anketiranih študentov je odgovorilo, da jih to ne zanima in da ne želijo iskati zaposlitve ali oditi na študij v tujino (glej Priloga 4, Tabela 11).

Slika 10: *Vpliv prakse/študija v tujini na nadaljnjo karierno pot*

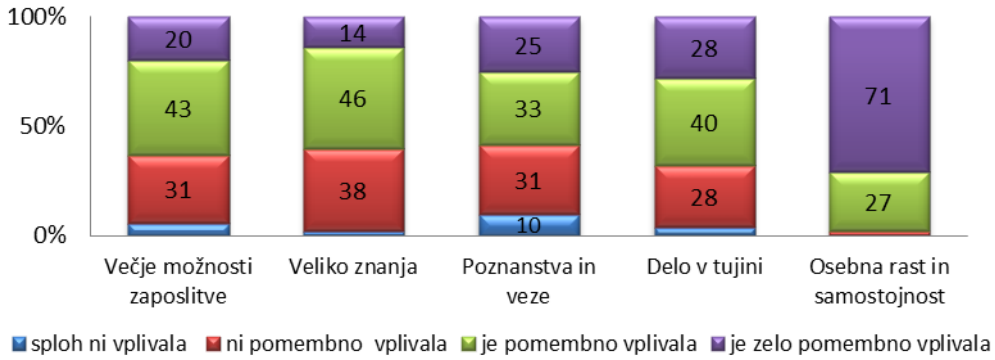

Večina anketiranih študentov (71 %) zatrjuje, da je Erasmus izkušnja zelo pomembno vplivala pri osebnostni rasti in osamosvojitvi, 68 % anketiranih meni, da mednarodna izmenjava pomembno vpliva in pomaga pri iskanju zaposlitve v tujini, 63 % anketiranih meni, da je mednarodna izkušnja omogočila večje možnosti zaposlitve, 31 % anketiranih pa je mnenja, da zaradi Erasmus izmenjave nimajo nič večjih možnosti pri zaposlitvi.

58 % anketiranih meni, da so zaradi Erasmus mobilnosti lažje zaposljivi v Sloveniji, 42 % pa jih zatrjuje, da nimajo posebnih prednosti pred drugimi zaradi Erasmus mobilnosti. Podjetja dandanes ocenjujejo omembo mednarodne mobilnosti študenta v življenjepisu kot dodano vrednost, in to ne samo mobilnosti kot semester ali dva v tujini, temveč tudi koristi, ki jih je študent v tem obdobju pridobil (samozavest, osebna in duhovna rast, jezikovne in mednarodne študijske pridobitve) (glej Priloga 4, Tabela 12).

Vsi anketirani študenti so zatrdili, da vsekakor svetujejo mlajšim kolegom, naj se udeležijo kakršnegakoli programa mednarodnih izmenjav. Kot razloge za izmenjavo v tujini študentje najpogosteje navajajo:

- osebna rast in dobra odskočna deska v samostojnost,
- izboljšanje znanja jezika, spoznanje nove kulture,
- z Erasmus izmenjavo se ti odpre nov svet in s tem tudi možnosti za zaposlitev,
- spoznavanje sebe in svojih želja, nove ambicije, novi cilji, razširitev obzorja,
- nepozabna, nova, pozitivna izkušnja, ki se je ne splača zamuditi,
- širi človekovo obzorje in ga naredi bolj zrelega in razgledanega.

6 DISKUSIJA REZULTATOV

Raziskava med bivšimi Erasmus študenti EF UL je pokazala, da se anketirani zavedajo pomembnosti izkušenj, pridobljenih na mednarodnih izmenjavah. To so sicer rezultati le dela študentov, ki so se v tujino odpravili zaradi želje po znanju in uživanju. Po najnovejših podatkih je v letu 2010/11 na študijske izmenjave odšlo le slabih 7,2 % vseh vpisanih študentov EF UL, zato ne morem trditi, da vsi študentje enako ocenjujejo pomembnost te izkušnje. Po podatkih raziskave Evroštudent 2010, v katero je bilo vključenih več kot 6.000 študentov z različnih slovenskih univerz, večina študentov (74,8 %) sploh ne razmišlja o študiju v tujini, glavna razloga pa sta strah pred dodatno finančno obremenitvijo in da izkušnji ne bodo kos (Ministrstvo za visoko šolstvo, znanost in tehnologijo, 2010).

Zavedanje o pomembnosti in koristi, pridobljeni z mednarodno izmenjavo, je v Sloveniji prenizko, saj bi se sicer študija v tujini udeležilo več študentov. Zanimanje študentov za študij ali prakso v tujini bi morali bolj spodbujati. EF UL, ki že slovi po pomembnih akreditacijah, bi kot pomembna mednarodna poslovna šola morala slediti trendom tudi na tem področju. Nemogoče je sicer, da bi vsak študent, vpisan na EF UL, odšel na Erasmus izmenjavo, vendar na fakulteti ni nobenega programa, kjer bi bilo že s predmetnikom določeno, da mora študent na študij in/ali prakso v tujino. To bi morali uvesti vsaj na študiju mednarodne ekonomije ali mednarodnega poslovanja, kot to že izvajajo na tujih evropskih fakultetah. Na EF UL so sicer že uvedli en dodiplomski program študija v angleškem jeziku in letno izvajajo vedno več posameznih predmetov v angleščini, s čimer lahko pridobijo mednarodno in medkulturno izkušnjo slovenski študenti, ki ostanejo doma, obenem pa ima tudi fakulteta boljše možnosti za prihod večjega števila tujih Erasmus študentov, saj imajo večjo izbiro in možnost za študij v angleščini.

Z namenom še bolj okrepiti in spodbuditi študente na pripravljenost in odhod na mednarodno izmenjavo predlagam več pozivov in predstavitev programov v času študija, več okroglih miz s predstavitvami in spodbudo študentov, ki so se izmenjav že udeležili, in predstavitev možnosti nadaljevanja študija in zaposlovanja v Evropski uniji. Za sodelovanje in orientacijo študentov bi mednarodna pisarna v sodelovanje lahko vključila tudi profesorje oz. predavatelje, saj sem z analizo rezultatov prišla do zaključka, da profesorji niso imeli nobene vloge in niso spodbujali študentov za mednarodno izmenjavo. Če bi bili profesorji o programu bolje obveščeni, bi lahko študente lažje napotili in jim predlagali študij v tujini oz. katerikoli program mobilnosti. Po raziskavah in ugotovitvah v Zeleni knjigi (2009, str. 7) imajo pri spodbujanju in pospeševanju mobilnosti mladih in zagotavljanju dobrih zgledov profesorji oz. izvajalci usposabljanja s priznavanjem dodane vrednosti učne mobilnosti ključno vlogo.

Za povečanje internacionalizacije bi tako na EF UL morali uvesti vsaj eno študijsko smer, ki omogoča študentom obvezen polleten študij in polletno prakso v tujini, kar pa bi bilo pogoj za nadaljevanje študija. Program bi koristil tudi za to, ker se veliko študentov na prakso ne odpravi prav iz razloga, ker je praksa neobvezna in si želijo čimprejšnje zaposlitve, ki jo je

zelo težko dobiti brez kakršnekoli prakse. Sama sem se na mednarodno praktično usposabljanje odpravila v upanju, da bom tako prej našla zaposlitev, saj se zavedam, da z diplomo, vendar brez kakršnihkoli izkušenj, službe v času današnje krize ne najdeš zlahka.

Študentom, vpisanim na ta program, bi zagotovila dodatno denarno pomoč, ker se v tem kriznem obdobju mnogo študentov ne odloči za študij v tujini prav iz finančnih razlogov, saj so Erasmus štipendije preprosto premalo za preživetje v tujini. Ena zadnjih raziskav »Eurobarometer (IP/11/567)« je pokazala, da si mnogi študenti ne morejo privoščiti študija ali usposabljanja v tujini prav zaradi pomanjkanja finančnih sredstev. V raziskavi je bilo ugotovljeno, da si od tistih, ki so želeli na študij v tujino, 33 % tega ni moglo privoščiti zaradi finančne šibkosti. Skoraj 63 % študentov, ki so v tujino šli, pa je moralo poseči po zasebnih finančnih sredstvih ali prihrankih (Evropska komisija, 2011).

Obstajajo različni dejavniki, ki lahko prispevajo k temu, da mnogi mladi posamezniki sploh ne razmišljajo o mednarodni izmenjavi in bivanju v tujini. Ti so lahko omejen čas za dokončanje študija ali usposabljanja, zaposlitev, pomanjkanje sredstev, neznanje tujih jezikov in nepoznavanje drugih kultur ter splošna nepripravljenost na odhod od doma. Mladi bodo veliko bolj dovzetni za mobilnost, če bodo bolje seznanjeni s koristmi učne mobilnosti (Zelena knjiga, 2009, str. 7). Pri analizi dejavnikov oviranja za študente, ki se ne udeležijo Erasmus izmenjav, so rezultati pokazali, da je najpomembnejši dejavnik oviranja dodaten finančni strošek, povezan s študijem in življenjem v tujini (82 % jih meni, da ta vidik pomembno vpliva na odločitev), drugi najpomembnejši dejavnik pa je pomanjkanje zagona in motivacije (73 %) – samoiniciativa in motivacija sta namreč ena pomembnejših dejavnikov pri odločitvi. Veliko vlogo igrata tudi nezadostno znanje tujih jezikov (57 % anketiranih označuje ta dejavnik kot pomemben vpliv) in ločenost od partnerja ter navezanost na družino in prijatelje (64 %).

Pomembno vprašanje, ki se pojavlja, ko govorimo o mednarodnih izmenjavah, je povezano z motivacijo študentov in razlogi, da se odločijo za tak način študija. Anketirani študentje EF UL v izmenjavi vidijo predvsem priložnost za pridobitev novih znanj in nove življenjske izkušnje. Kot faktorju motivacije dajejo velik pomen tudi spoznavanju kulture in učenju novega lokalnega jezika, sledi faktor izboljšanja in izpopolnjevanja tujega jezika. Graf (2004) v raziskavi navaja, da so znanje tujih jezikov in medkulturne spretnosti, prilagodljivost in spoštovanje kulture ene izmed ključnih kompetenc mobilnosti. Precej majhen procent pomembnosti so anketiranci namenili akademskim in kariernim razlogom. Glede na to, da anketiranci dajejo velik pomen izboljševanju in učenju tujih jezikov, lahko iz podatkov analize rezultatov trdim, da se raven znanja tujih jezikov po zaključku Erasmus izmenjave bistveno izboljša. Večina anketiranih študentov se je tudi dobro integriralo v novo okolje in lepo sprejelo kulturo in navade gostujoče države. Kulturni šok pa je doživela le manjšina odhajajočih študentov. S tem lahko pridem do zaključkov, da je anketiranim študentom pomembnejše pridobivanje življenjskih kot pa akademskih in kariernih izkušenj.

V raziskavi ESN Survey (2006) so glede na razloge za študij v tujini študente razdelili v dve skupini: karierno oz. akademsko usmerjeni študenti *(Career oriented)*, katerim je maksimiranje kariernih možnosti bolj pomembno od kakršnegakoli doživetja in izkušenj, ter študenti, katerim so bolj pomembne izkušnje kot maksimiranje kariernih možnosti *(Experience oriented)*, pomembneje jim je uživati, biti neodvisen, spoznavati nove ljudi, učiti se tujega jezika in živeti v tujini. Zatem so primerjali Erasmus študente s študenti, ki se mobilnosti niso udeležili, in ugotovili, da so Erasmus študenti manj akademsko usmerjeni, se pa bolj ukvarjajo z neformalnimi razvoji sposobnosti. Bolj akademsko usmerjeni naj bi bili študenti iz novih držav članic EU, med katerimi je tudi Slovenija (Krzaklewska in Krupnik, 2007, str. 16-19).

Anketirani študentje EF UL, ki so se udeležili mednarodne izmenjave, poročajo o veliki osebnostni rasti, osamosvojitvi, veliki pridobitvi in izboljšanju na jezikovni ravni in izjemni želji po nadaljevanju študija ali celo iskanju zaposlitve v tujini, kar je zatrdilo kar 90 % anketiranih. Po končani izmenjavi te zajame tako imenovan »post Erasmus sindrom«; študenti začnejo po prihodu v Slovenijo iskati nove možne programe izmenjav, študija ali celo dela v tujini. Tudi Parey in Waldinger (2011) sta v raziskavi ugotovila, da študij v tujini v času dodiplomskega študija povečuje verjetnost sposobnosti za kasnejše delo v tujini za okrog 15 %.

Študenti gredo na izmenjavo z namenom: zavedajo se, da delodajalci vedno bolj iščejo diplomante z izkušnjami na mednarodnem in jezikovnem področju. Ključna ugotovitev študije o zaposlitveni vrednosti programa Erasmus, ki sta jo leta 2006 izvedla Mednarodno visokošolsko raziskovalno središče in Univerza v Kasslu v Nemčiji, je pokazala, da več kot 40 % delodajalcev pripisuje velik pomen študijskim in delovnim izkušnjam v tujini in meni, da diplomanti z mednarodnimi izkušnjami pogosteje sprejemajo strokovno odgovornejša delovna mesta (Mladi in mobilnost, 2010). Tudi raziskava ESN je dokazala, da študenti preko mednarodne izmenjave pridobijo mnoge medkulturne kompetence, te pa tudi predstavljajo določeno prednost na mednarodnem trgu delovne sile (Krzaklewska & Krupnik, 2008). Po podatkih in raziskavah so torej študenti z mednarodnimi izkušnjami lažje zaposljivi oz. mednarodna izkušnja pomaga študentu pri iskanju zaposlitve. Tako je prepričanih tudi 63 % anketiranih študentov Ekonomske fakultete v Ljubljani.

SKLEP

Evropska mobilnost na trgu dela je zaradi finančne krize in posledično težav za EU bolj kot kdajkoli prej v središču pozornosti. Visoka stopnja prilagodljivosti in mobilnosti je najboljša rešitev za premagovanje strukturnih razlik. Eden od najbolj obetavnih pristopov za spodbujanje mobilnosti delovne sile je povečati mobilnost študentov, kajti današnji mobilni študenti bodo kmalu udeleženci na mobilnem trgu delovne sile (ESN Survey, 2011). Razvoj študijske mobilnosti in tudi vseh drugih oblik mednarodne mobilnosti lahko vodi svet v boljši prostor, prostor z mobilnimi državljani in prostor za odprt medkulturni dialog. Študenti, ki so odšli v tujino, verjamejo, da so pridobili znanje, ki jim bo omogočilo delovanje v

globaliziranem svetu (Krzaklewska in Krupnik, 2007). Različne študije potrjujejo, da mobilnost povečuje človeški kapital, saj mladi tako dobijo dostop do novih znanj in razvijajo nove jezikovne spretnosti in medkulturne kompetence. Poleg tega se danes delodajalci zavedajo vseh teh koristi in jih tudi cenijo. Verjetno je, da bodo študenti, ki so mobilni v obdobju učenja, mobilni tudi pozneje kot delavci (Zelena knjiga, 2009, str. 2).

Po predstavitvi vseh programov mobilnosti, ki jih ponuja EF UL, lahko zatrdim, da so se v zadnjih letih izvedle korenite spremembe na področju mednarodnega sodelovanja in da se je delovanje le-tega izrazito povečalo. EF UL je veliko pozornosti namenila internacionalizaciji študija v tujini, s tem pa nekoliko zanemarila internacionalizacijo doma, kar se z uvajanjem študijskih programov in predmetov v tujih jezikih izboljšuje in krepi. Prenovljeni so bili vsi programi v skladu z načeli bolonjske deklaracije, v letih od začetka mednarodnega delovanja pa do danes je bila uvedena vrsta različnih programov mobilnosti, številne partnerske pogodbe, možnost mednarodnega študija doma z izvajanjem programov in povečano število predmetov v angleškem jeziku. Glede na vse to prihaja na fakulteto vsako leto več tujih študentov. Študenti EF UL imajo izjemno srečo, pestro izbiro in velike možnosti ter priložnosti za mednarodno izkušnjo doma ali v tujini. Potrebno je le malo več motivacije, promocije in spodbude.

Dejavnikov in motivacijskih faktorjev za mednarodno izmenjavo je več, ti pa se razlikujejo od posameznika do posameznika, večinoma pa imajo študenti dokaj enake misli in želje, na katere vpliva tudi fakulteta, kjer se posameznik izobražuje. Študente EF UL na mednarodno mobilnost žene želja po izpopolnjevanju jezikov in spoznavanju nove kulture, ob tem pa si želijo osamosvojitve in življenjske izkušnje. Ugotovila sem, da anketiranci pri tem, ko se odločajo za mobilnost, ne dajejo velikega pomena akademskim in kariernim razlogom. Finančni vidik, pomanjkanje samozavesti in motivacije ter znanja jezikov so najpogosteje tisti dejavniki, zaradi katerih se študenti na izmenjavo ne odpravijo. Študenti, ki so se na mobilnost odpravili, so veliko pridobili tako na akademskem kot na jezikovnem področju, še najbolj pa, kot zatrjujejo, na osebnostnem področju. Najpogosteje se študenti EF UL samoiniciativno prijavijo in odločijo za mednarodno izmenjavo, pri izbiri programa jim je skoraj najpomembnejša lokacija univerze in predavanja v angleščini. Večina študentov se v tuji državi dobro znajde in se lepo integrira v okolje, všeč ji je vzdušje mesta in družabno življenje. Večina je kar zadovoljna z novimi načini predavanj in lokalnimi profesorji.

Večina študentov po povratku v Slovenijo išče nove možnosti izmenjav, študija ali celo zaposlitve v tujini. Visok odstotek anketiranih študentov potrjuje, da izkušnja z mednarodne mobilnosti vpliva na nadaljnji študij ali delo v tujini. Mnenja o večji zaposljivosti mednarodno mobilnih študentov so med anketiranimi sicer deljena, vendar v življenjepisu zapisana mednarodna izkušnja po raznih raziskavah dodaja konkurenčno prednost pred ostalimi.

LITERATURA IN VIRI

1. Bolarič, N. (2011, 25. marec). Predavanja v angleščini vse bolj priljubljena. *Finance.* Najdeno 17. avgusta 2010 na spletnem naslovu http://www.finance.si/307002
2. Brithish Council Learning. *Erasmus – Why take part.* Najdeno 25. januarja 2011 na spletnem naslovu http://www.britishcouncil.org/erasmus_why_take_part.pdf
3. Cencelj, K. (2010, 25. januar). Naše fakultete se odpirajo svetu. Finance. Najdeno 15. januarja 2011 na spletnem naslovu http://www.finance.si/269542.
4. CMEPIUS Slovenija. (2007). *Center Republike Slovenije za mobilnost in evropske programe izobraževanja in usposabljanja.* Najdeno 20. avgusta 2011 na spletnem naslovu http://www.cmepius.si/cmepius.aspx
5. Čelebič T. (2008, september). Mednarodna mobilnost študentov in pedagoškega osebja v terciarnem izobraževanju. Ljubljana: Urad RS za makroekonomske analize in razvoj, 2008. (*Zbirka Delovni zvezki* UMAR ; letn. 17, št. 8).
6. Dežman, M. (2011, 17. maj). Najbolj priljubljeno, najcenejše, najbolj žurersko mesto za Erasmus izmenjavo?. Najdeno 17. avgusta 2011 na spletnem naslovu http://www.filternet.si/vs/clanki-videi/najbolj-priljubljeno-najcenejse-najbolj-zurersko-mesto-za-erasmus-izmenjavo/c.996
7. Društvo študentov andragogike in pedagogike (2010, 11. januar). Okrogla miza na temo mobilnost, podiplomski študij in praksa. Ljubljana: Filozofska fakulteta. Najdeno 12. januarja 2011 na spletnem naslovu http://www.dsap-drustvo.si/dejavnosti_okroglamiza_mobilnost.php
8. Ekonomska fakulteta Univerze v Ljubljani. (2011). Mednarodno sodelovanje. Najdeno 18. avgusta 2011 na spletnem naslovu http://www.ef.uni-lj.si/mednarodno_sodelovanje
9. Ekonomska Fakulteta v Ljubljani: Interni vir Mednarodne pisarne EF. (2011).
10. *Erasmus brošura za študente* (2010). Ljubljana: CMEPIUS . Najdeno 17. januarja 2011 na spletnem naslovu http://www.cmepius.si
11. *Erasmus Student Network Survey 2011.* Najdeno 19. avgusta 2011 na spletnem naslovu http://www.esn.org/content/esnsurvey
12. Erasmus student report. Najdeno 20. januarja 2011 na spletni strani http://www.uni-lj.si
13. European Commission (2011). *Erasmus – Facts, figures & trends: The European Union support for student and staff exchanges and university cooperation in 2009/2010.* Luxembourg: Publications Office of the European Union, 2011. Najdeno 6. februarja 2011 na spletnem naslovu http://ec.europa.eu/education/pub/pdf/higher/erasmus0910_en.pdf
14. European Commission (2010, 8. junij). *The Erasmus Programme – studying in Europe and more.* Najdeno 18. januarja 2011 na spletnem naslovu http://ec.europa.eu/education/lifelong-learning-programme/doc80_en.htm
15. European students' union. ESIB (2004). Student mobility. Najdeno 13. januarja 2011 na spletnem naslovu http://www.esib.org/index.php/issues/Mobility/95-student-mobility
16. Evropska komisija (2008). *Erasmus: Mobilnost ustvarja priložnost – Evropske zgodbe o uspehu.* Luxembourg: Urad za uradne publikacije Evropskih skupnosti, 2008. Najdeno 16.

januarja 2011 na spletnem naslovu http://ec.europa.eu/dgs/education_culture/publ/pdf/erasmus/mobility_sl.pdf

17. Evropska komisija (2011). *Erasmus: rekordno število študentov prejelo sredstva EU za študij in usposabljanje v tujini (Bruselj 6. junij 2011*). Najdeno 16. avgusta 2011 na spletnem naslovu http://europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do?reference=IP/11/675&format=HTML&aged=0&language=SL&guiLanguage=en
18. Graf, A. (2004). Expatriate Selection: An Empirical Study Identifying Significant Skill Profiles. *Thunderbird International Business Review, 46*(6), 667–685
19. Hoffman, D. (2009). Changing Academic Mobility Patterns and International Migration: What Will Academic Mobility Mean in the 21st Century?. *Journal of Studies in International Education, 13*(3) 347-364.
20. *Izobraževalni programi v Evropski uniji*. Najdeno 11. januarja 2011 na spletnem naslovu http://www.evropa.gov.si/si/vsebina/novice/aktualne-teme/2008/studij-v-evropski-uniji/izobrazevalni-programi-v-evropski-uniji
21. *Izobraževanje, usposabljanje, mladina.* (2011). Europa – Portal Evropske Unije. Najdeno 15. januarja 2011 na spletnem naslovu http://europa.eu/pol/educ/index_sl.htm
22. *Kakovost v mobilnosti programa Vseživljenjsko učenje.* (2008). Poročilo konference, Ljubljana, Slovenija, 12. in 13. junij 2008. Ljubljana: CMEPIUS.
23. Kočevar, M. (2010). *Pomen jezikovnih kompetenc pri mobilnosti študentov* (diplomsko delo). Koper: Univerza na Primorskem, Fakulteta za management.
24. Komisija Evropskih skupnosti. (2009). *Zelena knjiga: Spodbujanje učne mobilnosti za mlade*. (2009, 8. julij). Bruselj: COM(2009) 329/3. Najdeno 10. avgusta na spletnem naslovu http://ec.europa.eu/education/lifelong-learning-policy/doc/mobility/com329_sl.pdf
25. Komljenovič, J. & Marjetič, E. (2010). *Drzna Slovenija: na poti v družbo znanja (publikacija 2/3).* Statistični podatki o visokem šolstvu. Ljubljana: Ministrstvo za visoko šolstvo, znanost in tehnologijo.
26. Krzaklewska, E. & Krupnik, S. (2008). The Role of Erasmus Programme in Enhancing Intercultural Dialogue. Presentation of the Result from the Erasmus Student Network Survey 2007. *Proceedings of the 4th International Barcelona Conference on Higher Education, 6*(1). Higher education for intercultural dialogue and multiculturalism. Barcelona: GUNI.
27. Krzaklewska, E. in Krupnik, S. (2007). Exchange Students' rights Results of Erasmus Student Network Survey 2006. Erasmus Student Network: Brussels. Najdeno 18. avgusta 2011 na spletnem naslovu http://esn.org/sites/default/files/ESNSurvey_2006_report.pdf
28. Leban, T. (2008). *Vpliv internacionalizacije na izobraževalne institucije, primer Ekonomske Fakultete* (diplomsko delo). Ljubljana: Ekonomska fakulteta.
29. Modrijan, H. (2006). *Mednarodna izmenjava študentov: Sociološka analiza motivacije udeležencev.* (diplomsko delo). Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.

30. Mobilnost. (b.l.) V *Inštitutu za slovenski jezik Frana Ramovša ZRC SAZU*. Najdeno 12. januarja 2011 na spletnem naslovu http://bos.zrc-sazu.si/cgi/a03.exe?name=sskj_testa&expression=+mobilnost&hs=1
31. *Mobilnosti v programih izobraževanja in usposabljanja*. Ljubljana: CMEPIUS. Najdeno 16. avgusta 2011 na spletnem naslovu http://www.cmepius.si/files/cmepius/userfiles/publikacije/Mobilnost_2011.pdf
32. Ministrstvo za visoko šolstvo, znanost in tehnologijo (2010, avgust). *Evroštudent SI 2010 - Ekonomski, socialni, bivalni položaj in mednarodna mobilnost študentov v Sloveniji.* Najdeno 14. januarja na spletnem naslovu http://www.mvzt.gov.si/
33. *Mladi in mobilnost.* (2010, 15. September). Odgovori na pogosta vprašanja. Bruselj. Najdeno 15. januarja 2011 na spletnem naslovu http://europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do?reference=MEMO/10/408&format=HTML&aged=1&language=SL&guiLanguage=en
34. Parey, M. & Waldinger, F. (2011). Studying Abroad and the Effect on International Labour Market Mobility: Evidence from the Introduction of Erasmus. *Economic Journal*, *121*(551), 194–222.
35. *Priložnosti 5. (2009, oktober).* Ljubljana: CMEPIUS. Najdeno 16. januarja 2011 na spletnem naslovu http://www.cmepius.si/
36. Spotplus (2004). Training Module 2: A Virtual Erasmus Student. Najdeno 15. januarja 2011 na spletnem naslovu http://www.spotplus.odl.org/downloads/Training_module_2.pdf
37. Šimac, J. (2010, 22. januar). Kako in zakaj na študij v tujino. *Finance*. Najdeno 15. januarja 2011 na spletnem naslovu http://www.finance.si/269420
38. Širok, M., Medved, M., Panjič, N., Pfifer, N. & Taštanoska, T. (2005). Mobilnost in možnosti za mlade: vezi brez meja: s pomočjo mednarodnih programov odpiramo vrata izkušnjam. Najdeno 10. januarja. 2011 na spletnem naslovu http://www.cmepius.si/files/cmepius/userfiles/publikacije/mobilnost_za_mlade_SLO.pdf
39. Štamol, Š. (2008). Mednarodna mobilnost: Izmenjava, dober načrt! *Mariborčan*. Najdeno 18. januarja 2011 na spletnem naslovu http://www.revijakapital.com/mariborcan/clanki.php?idclanka=630
40. Turk, D. (2008, 14. marec). Slovenski študenti na izmenjavo najraje v Španijo. *Finance.* Najdeno 15. januarja 2011 na spletnem naslovu http://www.finance.si/207356
41. *Uradni list evropske unije.* (2006, 24. oktober). Sklep št. 1720/2006/ES Evropskega parlamenta in sveta o uvedbi akcijskega programa na področju vseživljenjskega učenja. Bruselj: Uradni list Evropske unije, 2006.
42. West, A. & Barham, E. (2009). Student Mobility, Qualifications and Academic Recognition in the EU. *Assessment in Education: Principles, Policy & Practice*, *16*(1), 25-37.
43. Zupan, J., Zupančič, M. & Holstein, A. (2007, 10. april). *Tiskovna konferenca: Erasmus program v Sloveniji.* Ljubljana: CMEPIUS. Najdeno 20. januarja 2011 na spletnem nsalovu http://www.mvzt.gov.si

PRILOGE

KAZALO PRILOG

PRILOGA 1: KRAJŠAVE **1**

PRILOGA 2: DEJAVNIKI MEDNARODNE MOBILNOSTI ŠTUDENTOV **2**

Slika 1: Dejavniki mednarodne mobilnosti študentov ***2***

PRILOGA 3: ANKETNI VPRAŠALNIK **3**

PRILOGA 4: GRAFIČNI PRIKAZ REZULTATOV ANALIZE **8**

Tabela 1: Udeleženci v anketiranju po spolu ***8***

Tabela 2: Starostna skupina študentov na dan reševanja ankete ***8***

Tabela 3: Vrsta Erasmus mobilnosti ***8***

Tabela 4: Udeležba na izmenjavi po študijski smeri ***8***

Tabela 5: Udeležba na izmenjavi po študijskih programih ***9***

Tabela 6: Udeležba na Erasmus izmenjavi po letniku študija ***9***

Tabela 7: Izbrane države Erasmus mobilnosti študentov Ekonomske fakultete ***9***

Tabela 8: Obdobje, v katerem je študent izvajal Erasmus mobilnost ***10***

Tabela 9: Obvezni jeziki študentov na Ekonomski fakulteti ***10***

Tabela 10: Integriranost Erasmus študentov v lokalno okolje ***10***

Tabela 11: Želja po iskanju službe ali nadaljevanju študija v tujini ***10***

Tabela 12: Mnenja o zaposljivosti študentov po končani Erasmus izmenjavi ***11***

Tabela 13: Priporočitev Erasmus izmenjave mlajšim kolegom ***11***

PRILOGA 1: Krajšave

BASILEUS	Balkans Academic Scheme for the Internationalisation of Learning in cooperation with EU universities
CMEPIUS	Center Republike Slovenije za Mobilnost in Evropske Programe Izobraževanja in USposabljanja
CEEPUS	Central European Exchange Program for University Studies
ECTS	European Credit Transfer and Accumulation System
EF UL	Ekonomska Fakulteta Univerze v Ljubljani
ERASMUS	EuRopean Community Action Scheme for the Mobility of University Students
ESN	Erasmus Student Network
EU	Evropska Unija
ICT	Information and Communication Technologies
SAIPEKS	Study Abroad and Internship Program for European and Korean Students

PRILOGA 2: Dejavniki mednarodne mobilnosti študentov

Slika 1: *Dejavniki mednarodne mobilnosti študentov*

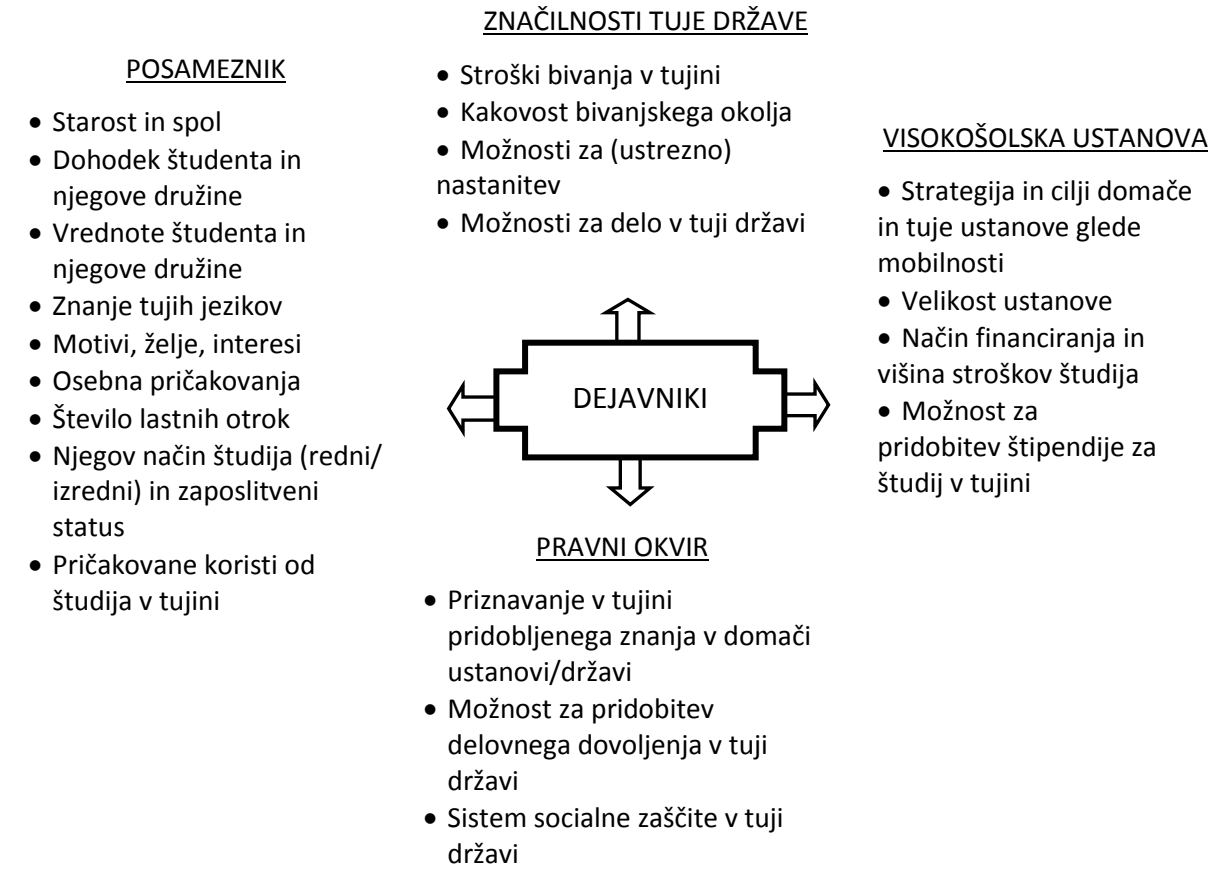

Vir: Čelebič T., Mednarodna mobilnost študentov in pedagoškega osebja v terciarnem izobraževanju, 2008, str. 23.

PRILOGA 3: Anketni vprašalnik

Pozdravljeni!
Sem absolventka Ekonomske fakultete v Ljubljani. V okviru diplomskega dela izvajam raziskavo o mednarodni mobilnosti študentov Ekonomske fakultete. Zagotavljam Vam, da je vprašalnik anonimen in da bom podatke uporabila izključno v raziskovalne namene. Prosim Vas, da odgovorite na vsa zastavljena vprašanja.

Za vaše sodelovanje se vam najlepše zahvaljujem!
Maja Štolfa

Splošni podatki

1. Spol

a) Moški
b) Ženski

2. Starost

_____

Podatki o študiju

3. Katere vrste Erasmus mobilnosti ste se udeležili:

a) Erasmus študijska izmenjava
b) Erasmus študijska praksa

4. Prosim, izberite državo, kamor ste odšli na Erasmus:

Avstrija, Belgija, Bolgarija, Češka, Danska, Finska, Francija, Grčija, Hrvaška, Irska, Italija, Latvija, Litva, Madžarska, Makedonija, Nemčija, Nizozemska, Norveška, Poljska, Portugalska, Romunija, Slovaška, Španija, Švedska, Švica, Turčija, Velika Britanija.

5. Smer študija na Ekonomski fakulteti:

a) Bančni in finančni management
b) Denar in finance
c) Poslovna ekonomija
d) Management
e) Mednarodna ekonomija
f) Podjetništvo
g) Poslovna informatika
h) Poslovna logistika
i) Računovodstvo in revizija
j) Trženje
k) Turizem

6. Na kateri študijski program ste bili vpisani, ko ste odšli na izmenjavo:

a) Univerzitetni prvostopenjski bolonjski študijski program (UPEŠ)
b) Bolonjski magistrski študij

7. Letnik študija, v katerem ste se odpravili na Erasmus izmenjavo:

a) 2. letnik
b) 3. letnik
c) Absolvent
d) Podiplomski študij

8. Obdobje mobilnosti

a) 1. semester
b) 2. semester
c) Celo študijsko leto

9. Katerih obveznih jezikov ste se učili na EF:

a) Angleški jezik za posl. in eko. vede
b) Francoski jezik za posl. in eko. vede
c) Italijanski jezik za posl. in eko. vede
d) Nemški jezik za posl. in eko. vede
e) Španski jezik za posl. in eko. vede

Motivacija in priprave na izmenjavo

10. Prosim, razvrstite faktorje motivacije, ki so vplivali na vašo odločitev za mobilnost, s tem da število 0 pomeni, da faktor sploh ni vplival na vašo odločitev, 1, da skoraj ni vplival na odločitev, število 7 pa, da je faktor najbolj vplival na vašo odločitev za mednarodno mobilnost. Vsaka številka se lahko uporabi samo enkrat.

- Akademski razlogi
- Pridobitev novega znanja in življenjska izkušnja
- Tuja kultura, učenje novega (lokalnega) jezika
- Znanje in izpopolnjevanje tujega jezika
- Spoznavanje novih prijateljev
- Karierna pot/razlogi
- Sprememba okolja oz. novo okolje
- Evropska izkušnja

11. Kateri so dejavniki, ki so najbolj vplivali na vašo izbiro programa v tujini?

Prosim, da izberite največ tri odgovore!

a) Ponujeni programi/predmeti
b) Mnenja študentov, ki so tam študirali
c) Predavanja v angleščini
d) Ugled/Prestiž fakultete
e) Država/mesto, kjer se nahaja univerza

12. Kdo vas je spodbujal in pomagal pri odločitvi glede udeležbe v Erasmus programu?

a) Nihče, samoiniciativa
b) Profesor/ji
c) Erasmus koordinator
d) Starši
e) Prijatelji
f) Kolegi, ki so predhodno že bili na tovrstnih izmenjavah

13. Kako menite, da naslednji dejavniki vplivajo/ovirajo na študente ki se ne udeležijo Erasmus izmenjav? Število 1 pomeni, da dejavnik sploh ne pomembno vpliva, 2, da ne pomembno vpliva, število 3 izberite, če menite, da dejavnik niti pomembno niti nepomembno vpliva, število 5 pa, če ste mnenja, da dejavnik zelo pomembno vpliva oz. ovira študente, da se ne udeležijo Erasmus izmenjave.

	1	2	3	4	5
Nezadostno znanje tujega jezika	○	○	○	○	○
Dodatni stroški, povezani s študijem in življenjem v tujini/Finančni vidik	○	○	○	○	○
Ločenost od partnerja	○	○	○	○	○
Navezanost na družino/prijatelje	○	○	○	○	○
Urejeno življenje v Sloveniji	○	○	○	○	○
Pomanjkanje osebnega zagona, motivacije	○	○	○	○	○
Omejeno število mest na želeni instituciji	○	○	○	○	○
Študijske obveznosti na domači instituciji in neustrezen predmetnik na tuji instituciji	○	○	○	○	○

14. Časovna opredelitev učenja tujih jezikov pred odhodom na mednarodno izmenjavo.

	Angleščina	Nemščina	Francoščina	Italijanščina	Španščina
Jezika se nisem učil	○	○	○	○	○
1–6 mesecev	○	○	○	○	○
6–12 mesecev	○	○	○	○	○
2–4 let	○	○	○	○	○
Več kot 5 let	○	○	○	○	○

Potek mobilnosti

15. Kako bi ocenil svoje znanje jezika države gostiteljice (lokalnega jezika) pred in po izmenjavi?

Pred Erasmus mobilnostjo:

a) nisem znal/-a jezika
b) slabo
c) dobro
d) odlično

Po Erasmus mobilnosti:

a) nisem znal/-a jezika
b) slabo
c) dobro
d) odlično

16. Kako bi ocenili vašo integriranost v lokalno okolje institucije, na kateri ste študirali?

a) Sploh se nisem počutil integrirano, ves čas sem se počutil tuje.
b) Delno sem bil sprejet in integriran.
c) Popolnoma sem se integriral v lokalno okolje.

Osebni vtis po končani Erasmus izmenjavi

17. Ocenite naslednje vidike svojega bivanja v tujini

	zelo nezadovoljen	precej nezadovoljen	niti nezadovoljen niti zadovoljen	precej zadovljen	zelo zadovoljen
Študijski programi, predmeti na univerzi gostiteljici	○	○	○	○	○
Profesorji	○	○	○	○	○
Tečaji lokalnih jezikov na univerzi	○	○	○	○	○
Zadostnost informacij pred vašim študijem v tujini (z matične univerze)	○	○	○	○	○
Zadostnost informacij med študijem v tujini (na univerzi gostiteljice)	○	○	○	○	○
Pomoč iz Mednarodne pisarne na univerzi gostiteljici	○	○	○	○	○
Finančno stanje	○	○	○	○	○
Stiki z lokalnimi študenti	○	○	○	○	○
Stik s kulturo države gostiteljice	○	○	○	○	○
Družabno življenje	○	○	○	○	○
Vzdušje mesta in države, sedeža univerze	○	○	○	○	○

18. Ocenite naslednje pridobitve in uspešnost vaše mobilnosti: akademske pridobitve, osebne pridobitve, pridobitve na jezikovnem. Izberite številko 1, če menite, da niste nič pridobili, število 5 pa pomeni, da ste z mobilnostjo zelo veliko pridobili.

	1	2	3	4	5
Akademska pridobitev	○	○	○	○	○
Osebne pridobitve	○	○	○	○	○
Pridobitve na jezikovnem področju	○	○	○	○	○

19. Imate po končani mobilnosti večjo željo, da bi iskali zaposlitev/nadaljevali študij v drugi državi?

a) Da
b) Ne

20. V kolikšni meri menite, da bo oz. je praksa/študij v tujini vplivala na vašo karierno pot?

	sploh ni pomembno	ni pomembno	pomembno	precej pomembno	zelo pomembno
Večje možnosti zaposlitve	○	○	○	○	○
Veliko znanja	○	○	○	○	○
Poznanstva in veze	○	○	○	○	○
Delo v tujini	○	○	○	○	○
Osebna rast in samostojnost	○	○	○	○	○

21. Menite, da so študentje po opravljeni Erasmus praksi/študiju v tujini lažje zaposljivi v Sloveniji?

a) Da
b) Ne

22. Ali svetujete študentom, naj gredo na izmenjavo/prakso v tujino?

a) Da
b) Ne
c) Zakaj:_____

PRILOGA 4: Grafični prikaz rezultatov analize

Tabela 1: *Udeleženci v anketiranju po spolu*

Odgovor	Graf	Odstotek	Seštevek
Moški		33	17
Ženski		67	35

Tabela 2: *Starostna skupina študentov na dan reševanja ankete*

Odgovor	Odstotek	Seštevek
20 let	2	1
22 let	17	9
23 let	31	16
24 let	21	11
25 let	19	10
26 let	8	4
27 let	2	1

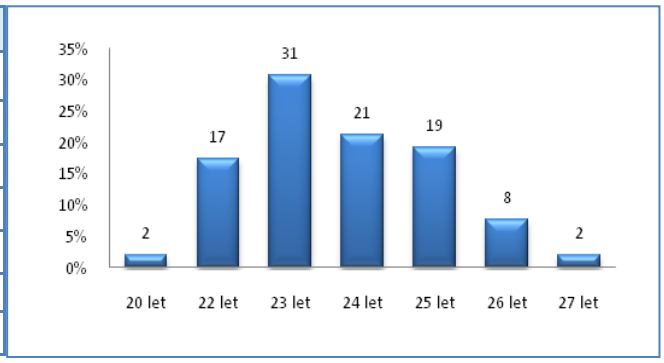

Tabela 3: *Vrsta Erasmus mobilnosti*

Odgovor	Graf	Odstotek	Seštevek
Erasmus študijska izmenjava		100	52
Erasmus študijska praksa		8	4

Tabela 4: *Udeležba na izmenjavi po študijski smeri*

Odgovor	Graf	Odstotek	Seštevek
Bančni in finančni management		10	5
Denar in finance		10	5
Poslovna ekonomija		2	1
Management		17	9
Mednarodna ekonomija		4	2
Podjetništvo		6	3
Poslovna informatika		15	8
Računovodstvo in revizija		6	3
Trženje		23	12
Turizem		8	4

Tabela 5: *Udeležba na izmenjavi po študijskih programih*

Odgovor	Graf	Odstotek	Seštevek
Univerzitetni bolonjski študijski program (UPEŠ)		87	45
Bolonjski magistrski študij		13	7

Tabela 6: *Udeležba na Erasmus izmenjavi po letniku študija*

Odgovor	Graf	Odstotek	Seštevek
2. letnik		15	8
3. letnik		48	25
Absolvent		21	11
Podiplomski študij		15	8

Tabela 7: *Izbrane države Erasmus mobilnosti študentov Ekonomske fakultete*

Odgovor	Graf	Odstotek	Seštevek
Avstrija		2	1
Belgija		2	1
Češka		2	1
Danska		2	1
Finska		4	2
Francija		12	6
Italija		2	1
Nemčija		12	6
Nizozemska		10	5
Poljska		2	1
Portugalska		15	8
Španija		25	13
Švedska		6	3
Švica		2	1
Turčija		0	0
Velika Britanija		4	2

Tabela 8: *Obdobje, v katerem je študent izvajal Erasmus mobilnost*

Odgovor	Graf	Odstotek	Seštevek
1. semester		46	24
2. semester		31	16
Celo študijsko leto		23	12

Tabela 9: *Obvezni jeziki študentov na Ekonomski fakulteti*

Odgovor	Graf	Odstotek	Seštevek
Angleški jezik za posl. in eko. vede		94	49
Francoski jezik za posl. in eko. vede		4	2
Italijanski jezik za posl. in eko. vede		6	3
Nemški jezik za posl. in eko. vede		27	14
Španski jezik za posl. in eko. vede		12	6

Tabela 10: *Integriranost Erasmus študentov v lokalno okolje*

Odgovor	Graf	Odstotek	Seštevek
Sploh se nisem počutil integrirano, ves čas sem se počutil tuje.		4	2
Delno sem bil sprejet in integriran.		48	25
Popolnoma sem se integriral v lokalno okolje.		48	25

Tabela 11: *Želja po iskanju službe ali nadaljevanju študija v tujini*

Odgovor	Graf	Odstotek	Seštevek
Da, ponovno želim v tujino		90	47
Ne, v tujino ne želim več		10	5

Tabela 12: *Mnenja o zaposljivosti študentov po končani Erasmus izmenjavi*

Odgovor	Graf	Odstotek	Seštevek
Da, študenti so lažje zaposljivi		58	30
Ne, študenti niso lažje zaposljivi		42	22

Tabela 13: *Priporočitev Erasmus izmenjave mlajšim kolegom*

Odgovor	Graf	Odstotek	Seštevek
Da, vsem študentom svetujem, naj gredo na Erasmus izmenjavo		100	52
Ne, izmenjavo odsvetujem		0	0